

NIEUWSBRIEF AMBACHT & GEREEDSCHAP

In deze Nieuwsbrief o.a.

Programma najaarsbijeenkomst 2009

Jaarstukken en agenda Algemene
Vergadering 2009

Verslag Voorjaarsbijeenkomst 2009

Museaal

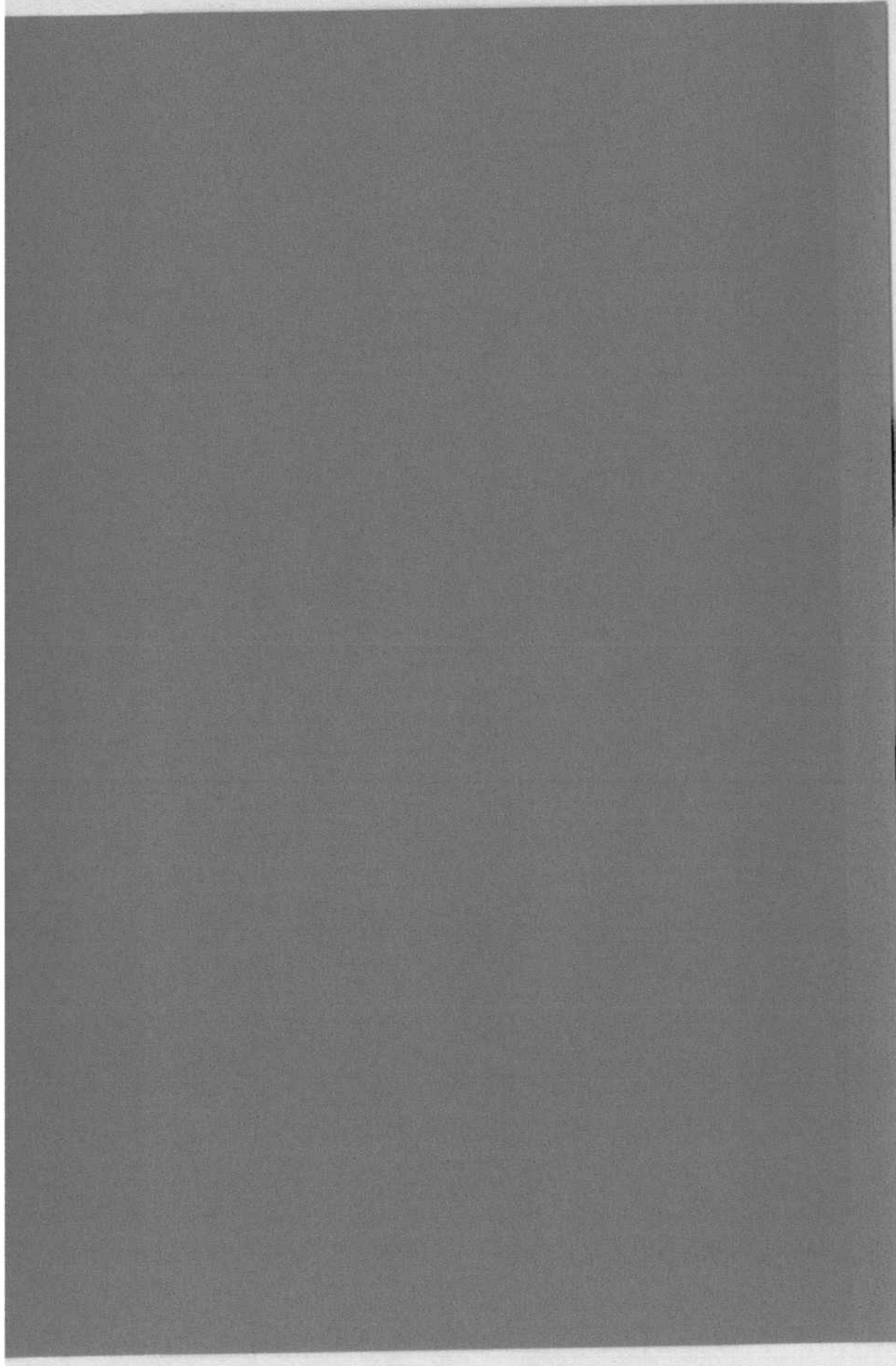
Lezers schrijven

Boekenpraat en zo

Te hooi en te gras

Nieuwsbrief van de Vereniging Ambacht & Gereedschap

oktober 2009 Nr. 37

COLOFON

Cotofon

Deze Nieuwsbrief van de Vereniging Ambacht & Gereedschap verschijnt twee keer per jaar.

Bestuur:

Hein Coole, voorzitter
Cees van der graaf, secretaris
Andries Boekhout, ledenadministratie
Jan Blaas, penningmeester
Jan van Dam, tweede penningmeester
Hans Rode
Gerrit Vink
Martin Hagen

Secretariaat:

Schuwacht 140
2941 EH LEKKERKERK
tel. (0180) 66 36 88
e-mail: cvandergraaf@hotmail.com

Contributie per jaar:

Leden: € 22,50
Gezinsleden: € 15,00
Donateurs € 15,00

Bankrekening ING:

p300741 penningmeester Ambacht & Gereedschap Rotterdam
Buitenlanders toevoegen: IBAN: NL15INGB0000300741
BIC: INGBNL2A

Redacteur Nieuwsbrief:

Piet Hageman

Redactieadres van de Nieuwsbrief:

Rousseaustraat 23
2037 EC HAARLEM
tel. (023) 540 20 45
e-mail: piet.hageman@hccnet.nl

Redactie van de Gildebrief:

Paul van der Lugt (eindredacteur)
Johan De Punt
Rik Bosmans

Redactieadres Gildebrief:

Schamprood 112
B-3920 LOMMEL (B)
tel. 0032 (11) 54 58 02
e-mail: gildebrief.ag@skynet.be

Website vereniging A&G: www.ambachtengereedschap.nl

ISSN 1875-4309

Vereniging
Ambacht &
Gereedschap
Rotterdam

INHOUD:

INHOUD

INHOUD

INHOUD

INHOUD

INHOUD

Ten geleide	3
Uitnodiging Najaarsbijeenkomst	4
Programma Najaarsbijeenkomst	6
Van het bestuur	7
Agenda 16e Algemene Vergadering	7
Jaarverslag 2008 / 2009	9
Verantwoording Financiën	12
Staat van Baten en Lasten	14
Balans per 31-08-2009	15
Enquête	16
De Veiling	17
Van de redactie	23
Verlag A&G Voorjaarsbijeenkomst	24
Agenda	30
Museaal	31
Lezers schrijven	32
Boekenpraat en zo	37
Te hooi en te gras	39
Wat is dat?	40
Dat is dat	45
Vraag & Aanbod	48

"If you try to make something beautiful, it is often ugly.
If you try to make something useful, it is often beautiful."

Oscar Wilde 1854-1900

TEN GELEIDE

Ten geleide

TEN GELEIDE TEGEN
TEN GELEIDE TEGEN
TEN GELEIDE TEGEN

Bij iedere vereniging is het zaak de afstand tussen bestuur en leden zo klein mogelijk te houden. We zien immers zo vaak verenigingen in moeilijkheden raken als gevolg van het uit de pas lopen van de wensen van de leden en het beleid van het Bestuur. In de vorige Nieuwsbrief heb ik reeds gewezen op het feit dat over een veelheid van onderwerpen, besluiten moeten worden genomen. Het Bestuur hecht er dan ook bijzonder aan dat deze besluiten niet worden genomen zonder dat de leden de kans hebben gehad zich over een aantal onderwerpen uit te spreken.

Hiertoe hebben we een enquêteformulier ontwikkeld dat door Hans Rode verderop in deze publicatie wordt ingeleid. Vanaf deze plek wil ik graag nog eens benadrukken hoe belangrijk het is dat u zich over de hierin genoemde onderwerpen uitspreekt.

De onderwerpen betreffen vooral de opzet en inrichting van onze bijeenkomsten en het publicatiebeleid maar laat dit u niet weerhouden om ook andere onderwerpen aan te snijden. Om het u wat gemakkelijker te maken, hebben we een aantal vragen geformuleerd maar als u zich hierin niet (geheel) kunt vinden, staat het u vrij onder toelichtingen en suggesties uw commentaar te leveren. En bedenk hierbij vooral dat het Bestuur de wijsheid niet in pacht heeft en graag van u wil horen hoe u over een en ander denkt.

Onze evenementencommissie heeft zich weer eens van haar beste kant laten zien en het programma voor de najaarsbijeenkomst ziet er zeer aantrekkelijk uit. Het hoofdonderwerp, de lezing over ontroesten en beschermen van metalen zal denk ik menigeen aanspreken. Ook de veiling biedt veel interessants. Ik hoop dan ook velen van u te zien en te spreken.

Hein Coolen, voorzitter.

Uitnodiging voor de Bijeenkomst en Algemene Vergadering

zaterdag, 31 oktober 2009

Kerkelijk Centrum de Bron Buizerdlaan 1 te Nieuwegein

Conservering van metalen

Geen ambacht en het daarbij behorende gereedschap is ondenkbaar zonder het gebruik van specifieke materialen. Bij ons stond tot nog toe veelvuldig het materiaal hout centraal. Dit verenigingsjaar zouden we het jaar van het metaal kunnen noemen. U hebt met die stelling al kennis kunnen maken. De laatste Gildebrief en ook de voorjaarsexcursie (smederij Oldenhove) waren er getuigen van.

Deze najaarsbijeenkomst draagt ook het thema metaal. 's Morgens heeft de heer Bart Meulenkamp in zijn lezing hierover twee ijzers in het vuur. Hij praat ons bij over de bescherming van metalen maar ook over het voorbereidende werk: het ontroesten. En dat met veel kennis van zaken: hij was werkzaam als hoofd Kwaliteitsadviseur bij HBG en BAM. 's Middags krijgt dit muisje nog een staartje. Want in ons middagprogramma ruimen we een plaats in voor een proefopstelling elektrolytisch ontroesten. Ook andere vormen van ontroesten en beschermen zullen aandacht krijgen. Het overige middagprogramma biedt de voor velen reeds bekende verenigingsactiviteiten (zie programma en voetnoot).

Die zijn intussen hopelijk zo vertrouwd, dat hierover geen aparte bespreking nodig is. Wel wordt uw extra aandacht gevraagd voor het laatste agendapunt: de veiling, waarvan de opzet in een wat ander jasje is gestoken. Zie voor uitgebreide informatie elders in deze Nieuwsbrief.

Locatie:

Zoals voorgaande jaren kozen we als locatie voor deze verenigingsdag voor het centraal gelegen centrum De Bron in Nieuwegein. Nadere gegevens en informatie over de bereikbaarheid vindt u op de bijlage.

Aanmelding:

De totale kosten per deelnemer hebben we vastgesteld op **€ 19,50**. Zoals gebruikelijk zijn daarbij alle directe kosten inbegrepen. Introducees zijn ook welkom. We verzoeken u het gewenste bedrag via eigen bank- of girobiljet of via internet zo snel mogelijk over te maken op **ING rekeningnummer 300741** t.n.v. penningmeester Ambacht & Gereedschap te Rhenen. Zoals al vaker gezegd, geven contante betalingen op de dag zelf grote problemen bij de organisatie!

Wij hebben er weer zin! U ook?

Namens het bestuur,
de evenementenwerkgroep

Iets niet duidelijk?

Voor nadere informatie belt u:

Lau van Wouwen, tel. 071 5890131 of Hans Rode, tel. 024 6634053

PROGRAMMA

Najaarsbijeenkomst Ambacht & Gereedschap **31 oktober 2009**

- Vanaf 9.30 uur** Iedereen is welkom en de koffie staat klaar.
Aanmelding; uitreiking van consumptiebonnen.
De grote zaal is vanaf 9.00 uur *alleen* geopend voor het inrichten van de verkooptafels en ten behoeve van inbreng voor:
- * de boekentafel
  - * de wat-is-dat-tafel
  - * de veiling (in beperkte mate).
- Verkooptafels van te voren reserveren (bij Lau van Wouwen, tel. 071 5890131) en tot 14.00 uur afgedekt houden s.v.p.
- 10.00 - 11.00 uur** Opening door de voorzitter met aansluitend de Algemene Vergadering. (Stukken vindt u elders in de Nieuwsbrief)
- 11.00 - 11.30 uur** Korte koffiepauze.
- 11.30 - 12.30 uur** Twee ijzers in 't vuur.
Presentatie over zowel het ontroesten als het beschermen van metalen door de heer B. Meulenkamp uit Zaandam.
- 12.30 - 14.00 uur** Uitgebreide lunch.
In de grote zaal zijn tevens te kijk:
- * kavels ingebrachte veilinggoederen
  - * wat-is-dat-tafel met raadselachtige gereedschappen
  - * informatiepanelen over diverse onderwerpen.
- 14.00 - 15.00 uur** Diverse activiteiten gelijktijdig in de zaal:
- * tafelverkoop van gereedschap door leden
  - * boekentafel met ingebracht literatuur
  - * verkoop van gereedschap door A&G (boedelinbreng)
  - * informatie over ontroesten van metalen (o.a. proefopstelling elektrolytisch ontroesten).
- 15.00 uur** Aankondiging veiling; korte afsluiting door de voorzitter.
Veiling: Een bijzonder aanbod van gereedschappen wordt via mondelinge en schriftelijke biedingen door ons vaste A&G-veilingsteam onder de hamer gebracht.
(zie de uitgebreide informatie hierover op pagina 18)

VAN HET BESTUUR

Agenda voor de zestiende Algemene Vergadering
op zaterdag 31 oktober in 'De Bron', Buizerdlaan 1 te Nieuwegein,
aanvang 10.00 uur.

1	Opening	
2	Vaststelling van de notulen van de vijftiende Algemene Vergadering van 25 oktober 2008	Zie onderstaande toelichting
3	Jaarverslag 2008-2009	Zie elders in dit blad
4	Verslag van de kascommissie over het boekjaar 2008-2009	Zie onderstaand
5	Verkiezing van de kascommissie voor het boekjaar 2009-2010	Zie onderstaand
6	Overzicht financieel beheer 2008/2009 en begroting 2009/2010	Zie elders in dit blad
7	Afscheid van het bestuurslid Gerrit Vink	Zie onderstaand
8	Verkiezing van het bestuur	Zie onderstaand
9	Ledenadministratie	Zie onderstaand
10	Redactie Nieuwsbrief	Zie onderstaand
11	Redactie Gildebrief	Zie onderstaand
10.	Sluiting	

Toelichting

Ad. 2 Vaststelling notulen

De notulen voor de veertiende Algemene Vergadering zijn u toegezonden, gelijktijdig met de Nieuwjaarsbrief van januari 2009.

Ad. 4 Verslag van de kascommissie

De kascontrole van het boekjaar 2008/2009 is uitgevoerd door mevr. Dick van Gog-Koren en Piet Anker.

Ad. 5 Verkiezing van de kascommissie

Dit jaar is mevr. Dick van Gog-Koren aan de beurt van aftreden. De heer Jacob Cazemier, die vorig jaar als reserve is gekozen heeft nu voor twee jaar zitting in de kascommissie. Het bestuur doet een oproep voor het vervullen van de reservevacature. De gekozene kan dan voor 2010 de plaats als lid van de commissie innemen.

Ad. 7 Afscheid van Jan van Dam en Gerrit Vink als bestuurslid

Jan van Dam beëindigt per 1 januari 2010 zijn functie als 2^e penningmeester maar blijft bestuurslid. Gerrit Vink beëindigt per 1 januari 2010 zijn functie als bestuurslid.

Ad. 8 Verkiezing van het bestuur

Bestuursleden worden volgens de statuten (art8, lid 11) voor maximaal drie jaar gekozen. Vorig jaar zijn drie nieuwe bestuursleden benoemd. (Hein Coolen, Cees van der Graaf en Martin Hagen). Tegelijkertijd heeft Jan Blaas de rol van penningmeester op zich genomen.

Hans Rode kan volgens het rooster weer herkozen worden als lid van het bestuur.

Leden die lid willen worden van het bestuur zijn van harte welkom.

Bestuur	Functie	2008	2009	2010	2011	2012
H.G.M. Coolen	Voorzitter					
C. van der Graaf	Secretaris					
J. Blaas	Penningmeester					
Jan van Dam	Lid					
J.W.M. Hagen	Lid					
H.K. Rode	Lid					
G.J.S. Vink	Lid			Niet herkiesbaar		

Ad. 9 Ledenadministratie

Andries Boekhout heeft besloten om aan het eind van dit jaar te stoppen met de ledenadministratie. De huidige secretaris heeft daar vanwege zijn drukke dagelijkse werkzaamheden nagenoeg geen tijd voor.

Het bestuur doet een oproep voor het vervullen van deze functie.

Ad 10 Redactie Nieuwsbrief

Piet Hageman heeft te kennen gegeven zijn functie als redacteur van de Nieuwsbrief eind 2010 te willen beëindigen.

Het bestuur doet een oproep voor het versterken van de redactie van de Nieuwsbrief.

Ad 11 Redactie Gildebrief

Paul van der Lugt heeft te kennen gegeven zijn functie als redacteur van de Gildebrief eind 2011 te willen beëindigen.

Het bestuur doet een oproep voor het versterken van de redactie van de Gildebrief.

Jaarverslag 2008-2009

Het verslagjaar beslaat de periode van 1 september 2008 tot en met 31 augustus 2009.

Bestuur

Op 1 januari 2009 is het vernieuwde bestuur aangetreden. Het bestuur is samengesteld uit de volgende personen: Hein Coolen voorzitter, Cees van der Graaf secretaris, Jan Blaas 1^e penningmeester, Jan van Dam 2^e penningmeester, Martin Hagen lid, Hans Rode lid en Gerrit Vink lid. Gedurende dit jaar heeft Andries Boekhout de ledenadministratie verzorgd.

Gerrit Vink heeft te kennen gegeven zijn functie per 1 januari 2010 te willen overdragen. Andries Boekhout heeft aangegeven per 1 januari 2010 te stoppen met de ledenadministratie.

Leden

Op 1 september 2008 stonden 474 leden ingeschreven. In de loop van het jaar zijn er diverse mutaties geweest zodat op 31 augustus 2009 het aantal geregistreerde leden 472 was: bestaande uit 431 Nederlandse leden, 30 leden in het buitenland, 7 gezinsleden en 4 donateurs.

Vergaderingen

Het bestuur is in de verslagperiode zesmaal in vergadering bijeengewees. De vergaderingen vonden afwisselend plaats bij een van de bestuursleden thuis. De eindredacteur van de Nieuwsbrief, Piet Hageman en van de Gildebrief, Paul van der Lugt, waren nagenoeg bij alle vergaderingen aanwezig. Naast de diverse lopende zaken, waren op de bestuursagenda de inhoud en de kosten van de Nieuwsbrief en de Gildebrief, het actualiseren en bijhouden van de website, de keuze van de voorjaarsexcursie, het zoeken van interessante thema's voor de najaarsbijeenkomst enige hoofdpunten. De nieuwe voorzitter, secretaris en bestuurslid zijn gedurende dit jaar op een uitstekende wijze ingewerkt door de al langere tijd zittende bestuursleden.

Tijdschriften en cahiers

Tijdschriften

De Gildebrief heeft zich ontwikkeld tot het visitekaartje van de vereniging. Ook dit jaar was er weer zeer veel lof voor de inhoud evenals de vormgeving. De opzet met een thema met daarnaast een aantal aanvullende onderdelen maakt de Gildebrief voor een breed publiek aantrekkelijk. De Nieuwsbrief begint zich steeds meer te ontwikkelen tot een nieuwsbrief voor de leden. Onderdelen als aankondigingen van bijeenkomsten, excursies, bijzondere evenementen, 'wat is dit' en 'vraag en aanbod' gaan naar de mening van het bestuur in op belangstelling van de actieve verzamelaar.

Cahiers

Het uitbrengen van Cahiers is door diverse oorzaken zoals inwerken nieuwe bestuursleden, op een laag pitje komen te staan. Het bestuur heeft het voor-nemen om dit het komende jaar krachtig te gaan aanpakken.

Met de uitgever is inmiddels contact gezocht om een en ander te gaan con-cretiseren. Het cahier dakpannen van Arie Schellinghout zal als eerst volgen-de worden uitgegeven.

Commissies / werkgroepen

Veilingcommissie

Op de najaarsbijeenkomst in 2008 werden 38 kavels op de veiling door Piet Anker afgehamerd. Gerrit Snoek had daarbij de controle op een goed verloop en hij was daarnaast ook verantwoordelijk voor de verkooptafel van A&G. De netto opbrengst uit veiling en taferverkoop was dit jaar € 446,81. Er waren verschillende bijzondere zaken te koop en er was redelijk belangstelling, maar de prijzen zijn al jaren aan de lage kant. Om te kopen is dat natuurlijk gunstig. Het lijkt er echter op dat veel verzamelaars al veel bezitten en alleen nog op zoek zijn naar een ontbrekend stukje of pas warm lopen voor iets heel apart.

De veilingcommissie heeft dit jaar gesleuteld aan de wijze van veilen. Diver-se varianten zijn aan de orde geweest. Afsproken is dat in de nieuwe op-zet maximaal 5 topstukken per opbod geveild gaan worden. De overige ka-vels krijgen een nummer en een bijbehorend inzetbedrag. Door het depone-ren van een briefje met de naam en een bod in een ondoorzichtige bus kun-nen belangstellenden hun interesse voor een kavel aangeven. Deze manier van veilen zal na de najaarsbijeenkomst worden geëvalueerd en indien nodig worden bijgesteld.

Boedelcommissie

Ook dit jaar is de boedelcommissie weer actief geweest bij het zoeken van een goede bestemming van collecties of delen daarvan.

Het voorgaande jaar was al een groot deel van de collectie van ons in 2007 overleden lid, de heer B.C. Mulder via de veiling verkocht. De verzameling was echter zo groot dat het andere deel was opgeslagen bij het Gereed-schappenmuseum Mensert in Delft. Dit jaar werden de opgeslagen kavels geveild. Tevens werd een deel op de verkooptafel te koop aangeboden.

De boedelcommissie werd op verzoek van de familie ook ingeschakeld bij de verkoop van de verzameling van de heer H. van den Akker die begin 2008 overleed. Er waren veel elementen bij uit de bouw waarvan we de belang-stelling moeilijk konden inschatten, maar die bij de veiling en via de A&G-tafel bijzonder in trek bleken te zijn.

Website en forum

Het actualiseren van de website vormt een punt van aandacht. Geconstateerd moet worden dat door tijdgebrek dit onvoldoende aandacht heeft gekregen. Op dit moment zijn we bezig met de aanschaf van een meer gebruiksvriendelijk programma zodat het bijhouden van de site eenvoudiger wordt. Maar alleen met een nieuw programma zijn we er nog niet. Er zullen ook enkele leden hun schouders onder moeten zetten. Daarom een dringend verzoek om u hiervoor aan te melden. U hoeft beslist geen computerexpert te zijn

Najaarsbijeenkomst

Op zaterdag 25 oktober 2008 was er weer de bijeenkomst van A&G. Dit jaar mochten we in Nieuwegein ruim honderd leden en introducés begroeten. Zoals gebruikelijk werd begonnen met de Algemene vergadering. Een belangrijk punt was dit jaar het afscheid nemen van Hans Rode als voorzitter en Andries Boekhout als secretaris. Zowel Hans als Andries zijn gedurende lange tijd door hun functie en de wijze van invulling het boegbeeld van de vereniging geweest. Na diverse toespraken werd aan het eind van de vergadering Hein Coolen met een zeer grote meerderheid gekozen tot de nieuwe voorzitter.

Na de Algemene vergadering werd door Piet Anker, samen met Gert & Willem Mensert en Lau van Wouwen, een bijzondere presentatie gegeven van buitensporige gereedschappen, ondersteund met dia's.

De bijeenkomst werd als vanouds afgesloten met de bekende veiling van gereedschappen.

Voorjaarsbijeenkomst

De voorjaarsexcursie stond in het teken van het ambachtelijke smeden en bewerken van metaal. Het constructie en siersmeedwerk van de smederij Oldenhave te Vorden viel bij de aanwezigen in goede smaak.

De bijeenkomst werd door een ieder als aangenaam en zeer geslaagd ervaren.

Namens het bestuur

Cees van der Graaf

September 2009

Verantwoording over de Financiën van de vereniging Ambacht & Gereedschap.

Betreffende het boekjaar 1 september 2008 t/m 31 augustus 2009.

In de tabellen kunt u kennis nemen van cijfers die behoren tot het afgelopen boekjaar van de vereniging A&G, dat loopt van 1 september 2008 t/m 31 augustus 2009. In de balans vindt u het kapitaal van onze vereniging en met het begrotingsvoorstel geeft het bestuur aan wat de verwachting en plannen zijn voor het komende boekjaar. Als toelichting en verantwoording volgen hier nog enkele opmerkingen.

Per 1 januari heeft Jan van Dam zijn taak als eerste verantwoordelijke voor de penningen doorgegeven aan Jan Blaas. In feite heeft hij dit hele jaar nog als 2^e penningmeester de boekhouding voor zijn rekening genomen.

De staat van Baten en Lasten voor het afgelopen jaar geeft aan dat we met onze inkomsten en uitgaven in grote lijnen goed binnen de begroting zijn gebleven. Er is echter wel reden om voor het komende jaar bij te sturen m.b.t. de verwachte uitgaven. De sterk stijgende druk- en verzendkosten dwingen ons tot aanpassingen. Een verzending van viermaal per jaar aan alle leden trekt een zware wissel. In het bestuur is besloten om de verzendingen te beperken tot driemaal per jaar. Op dit moment ligt er het voornemen om de uitgave van de Gildebrief te combineren met de bestaande verzending rond de jaarwisseling. De nieuwsbrieven zijn noodzakelijk gekoppeld aan de voor- en najaarsbijeenkomst. Zij zijn een belangrijke schakel in alles wat betrekking heeft op de vereniging, maar we willen er voor waken dat de kosten hiervoor stijgen en er zijn plannen voor een andere vormgeving.

De inkomsten.

Er is te veel contributieachterstand dus de penningmeester zal streng in actie moeten komen.

De inkomsten uit advertenties komen niet in de buurt van de verwachting. De tijd werkt daarbij niet mee.

Veiling, verkooptafel en boekentafel zijn gewaardeerde onderdelen van de najaarsbijeenkomst en geven daarbij welkome extra inkomsten.

De uitgaven.

Het is plezierig om te constateren dat de bestuurskosten en kosten van beheer flink onder de begroting zijn gebleven. Dat moeten we beslist vasthouden.

Het resultaat van de voorjaarsbijeenkomst is wat negatiever uitgekomen dan verwacht. We hadden met het aantrekkelijke programma nog wat meer deelname geschat. Daarnaast zijn hierbij wel alle kosten meegenomen, dus ook voorbereidende bestuurskosten.

Voor de homepage is een totale vernieuwing noodzakelijk. Die kan niet alleen met inzet van nieuwe mensen worden gerealiseerd, maar vergt ook enige investering.

De balans.

In de balans staat een post reservering publicaties € 500,00. Dit bedrag is al enkele jaren vastgelegd als ontvangen sponsoring voor de realisatie van het boek over dakpannen.

Uit de balans blijkt verder dat ons kapitaal nagenoeg gelijk is gebleven.

Gezien de behaalde resultaten, de intenties en plannen van het bestuur is er geen reden om de contributie voor het komende jaar te wijzigen.

De kascommissie zal de boekhouding nog controleren en de uiteindelijke vaststelling vindt plaats tijdens de algemene ledenvergadering op 31 oktober 2009.

Bij deze verantwoording behoren:

De staat van Baten en Lasten A&G 2008/2009.

De balans op 31 augustus 2009.

Rhenen september 2009

Jan Blaas, penningmeester.

Jan Van Dam, 2^e penningmeester.

Staat van Baten en Lasten A&G 2009

	Begroot	Resultaat	Begroot
	010908 t/m 310809	010908 t/m 310809	010909 t/m 310810
	€	€	€
contributies 2008/2009	9.900,00	9.100,00	10.000,00
contributies 2007/2008	450,00	239,25	450,00
extra bijdragen van leden	-	269,50	-
abonnementen/donateurs	45,00	108,00	100,00
bijeenkomst najaar	-	78,25	-
bijeenkomst voorjaar	-	-	-
gildebrief advertenties	800,00	315,00	500,00
opbrengst uit veiling	300,00	446,81	400,00
verkoop tijdschriften	120,00	99,00	100,00
boeken	250,00	742,39	300,00
renten	60,00	56,24	60,00
voorschot	-	447,42	-
totalen	11.925,00	11.901,86	11.910,00

UITGAVEN	Begroot	Resultaat	Begroot
	010908 t/m 310809	010908 t/m 310809	010909 t/m 310810
bestuurskosten	2.500,00	2.043,04	2.300,00
kosten van beheer	1.000,00	662,29	800,00
adreslijst	50,00	-	400,00
rondschrijven jaarwisseling	950,00	1.261,16	200,00
nieuwsbrief najaar	1.500,00	1.474,77	1.400,00
nieuwsbrief voorjaar	1.500,00	1.631,10	1.400,00
gildebrief	4.200,00	3.899,41	4.000,00
bijeenkomst najaar	-	-	-
bijeenkomst voorjaar	-	291,38	-
beurzen	200,00	77,34	100,00
externe betrekkingen	200,00	-	100,00
bijzondere publicaties	100,00	180,58	250,00
computervergoeding	450,00	300,00	450,00
homepage	100,00	46,41	200,00
kamer van koophandel	50,00	26,14	50,00
voorraad boeken		289,79	
voorschot		447,42	
onvoorziën		123,37	
totalen	12.800,00	12.754,20	11.650,00

Balans per 31-08-2009					
	activa			passiva	
giro	3.321,57		reservering publicaties	500,00	
rentemeerrekening	6.163,85		te betalen rekeningen	150,00	
			reservering declaraties	450,00	
			KAPITAAL	8.385,42	
	totaal: 9.485,42		totaal:	9.485,42	

Enquête

Wij krijgen als bestuur niet zelden complimentjes over ons beleid en gelukkig maar spaarzaam kritiek. Dat klinkt gunstig, maar is geen reden om op onze lauweren te gaan rusten. Is het gezegde niet: “stilstand is achteruitgang”?

Daarom willen we ons beraden over nieuwe activiteiten en de bestaande toetsen op hun zin en hun waarde. Van primair belang daarbij is de mening van onze leden. Om die te peilen dient de bijgevoegde, met zorg opgestelde enquête.

We zouden het bijzonder op prijs stellen als u deze voor 1 november ingevuld wilt retourneren. Voor inzenders ligt er een kleine attentie in het verschiet. De ontvangen uitslagen - van groot belang bij de bepaling van ons toekomstige beleid - willen we in de volgende editie publiceren. Bij voorbaat bedankt voor uw aandacht en medewerking!

De veiling op de najaarsbijeenkomst in Nieuwegein op 31 oktober 2009

De veiling gaat veranderen.

Al jaren is de veiling op onze najaarsbijeenkomst een succesvolle afsluiting. Naast spannende, oplopende biedingen voor bijzondere stukken gereedschap, was er ook veel plezier en rumoer, wanneer Piet Anker op zijn onnavolgbare wijze weer een doos vol ongeregeld spul of een raar voorwerp met een "uit het leven gegrepen" verhaal had kunnen slijten. Nu kunnen we natuurlijk met deze formule nog jaren gewoon doorgaan; er is voldoende aanbod, Piet heeft nog energie genoeg en de vereniging wordt er financieel niet slechter van.

Toch hebben we besloten dit jaar de veiling iets anders aan te pakken. We moeten soms ook durven veranderen en tenslotte waren er de laatste jaren ook toenemend kritische geluiden te horen: het duurt te lang, er is te veel lawaai en er wordt te veel rommel geveild. Tijd dus voor wat aanpassingen; na de bijeenkomst zullen we wat meningen er over peilen.

In overleg met Gerrit Snoek en Piet Anker zal de komende verkoop en veiling volgens onderstaande regels verlopen:

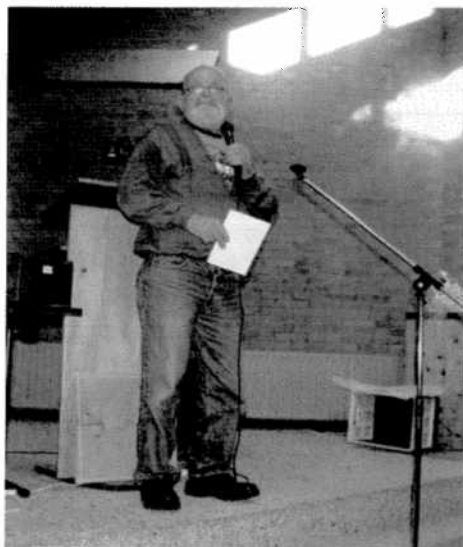
Nieuw veilingstelsel:

1. De veiling per opbod en/of afslag zal beperkt worden tot enkele topstukken. Piet Anker zal de stukken veilen.
2. Schriftelijke bieding:
  - a. Ander ingebracht materiaal wordt per kavel aangeboden. Men kan hier gedurende de middag naar kijken en op bieden door een briefje met naam en een bod te deponeren in een afzonderlijk bij elke kavel horende bus. Elke kavel kent een nummer en een inzetbedrag.
  - b. De minimale inzet wordt bepaald door de inbrenger of vastgesteld na overleg met een lid van de veilingcommissie
  - c. Op een tevoren aangekondigd tijdstip sluit de mogelijkheid om op de kavels te bieden en wordt onder verantwoordelijkheid van de veilingcommissie bepaald wie de hoogste bieder en dus koper is. Bij gelijke biedingen mogen de betreffende bidders nog éénmaal een nieuw schriftelijk bod uitbrengen; daarna volgt eventueel loting.
Niet verkochte spullen moeten teruggenomen worden door de aanbieder.
3. Op de A&G verkooftafel worden spullen voor een vastgestelde prijs verkocht. De tafel is gereserveerd voor gereedschappen die zijn ingebracht via de boedelcommissie.
4. Voor alle verkochte materialen geldt minimaal 15 % kosten.

Aanbieden van gereedschap

Algemene bestaande regels over de verantwoordelijkheden en afhandeling van de veiling blijven gewoon geldig. De leden kunnen spullen ter verkoop meebrengen, maar die worden dus in principe niet meer per opbod door Piet geveild (bijzondere stukken uitgezonderd). Het zal als kavel worden aangeboden zoals aangegeven onder punt 2 hierboven.

Veilingformulieren kunnen ter plekke worden ingevuld. Uw opbrengst wordt door de penningmeester via bankgiro aan u overgemaakt. Voor de kopers geldt: contant betalen.

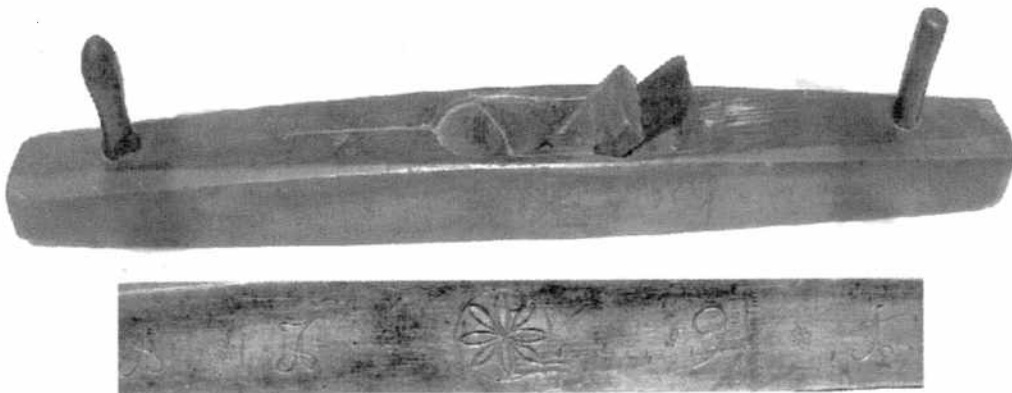
Gereedschap ingebracht door de familie Rümke

De boedelcommissie is op verzoek van de familie Rümke ingeschakeld bij de verkoop van de collectie van ons lid Coen Rümke uit Utrecht die op 23 januari jl. is overleden. Zie ook in memoriam in de vorige Nieuwsbrief.

De verzameling betreft vooral schaven en een aantal boren. Uit de collectie valt het nodige af te lezen over zijn belangstelling. Coen Rümke had duidelijke voorkeur voor aparte stukken uit verschillende landen. Dat hoefde niet samen te gaan met kostbaar, maar eerder met authenticiteit en apart. Ook geen streven naar compleetheit van een serie of beperking tot een bepaald beroep. Het voorwerp hoeft ook zeker niet gaaf te zijn, maar wel iets vertellen. Het grootste deel van de collectie is verzameld van 1970 tot 1975 wat blijkt uit een klein notitieboekje dat we hebben mogen bekijken. De familie gaat met veel piëteit met de collectie om. Wij willen dat graag respecteren en naar handelen.

Er zitten heel bijzondere stukken tussen zoals prachtige gedateerde schaven. Zes topstukken zullen door Piet Anker per opbod worden geveild. Op de A&G-tafel komt ook mooi gereedschap te liggen dat afzonderlijk voor een vaste prijs wordt aangeboden. Via het systeem van bieden via een ingevuld briefje worden 7 bananendozen aangeboden, waarvan één gevuld met kuipersgereedschap. Met de foto's en beschrijvingen hieronder kunt u zich alvast een beeld vormen.

Zes topstukken worden geveild door Piet Anker

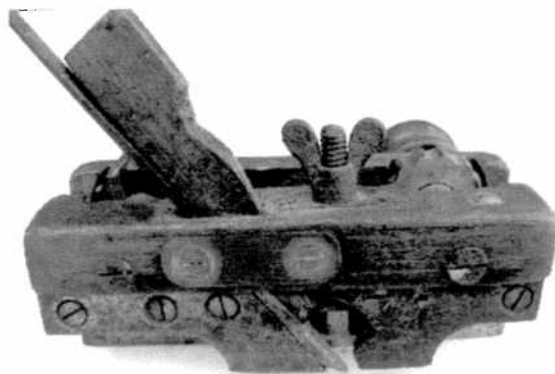

Foto's boven:

Een zware reisschaaf uit Oostenrijk of Zuid Duitsland. De lengte bedraagt 97 cm en in het midden is de schaar 11 cm breed. De beitel is 7,1 cm breed en 6 mm dik. Voor en achter een rechtopstaand handvat. Deze zware jongen zal dus wel door twee man gebruikt zijn. De schaar bezit op de zijkant een prachtige datering 1791 en is daarmee echt een museumstuk.

Foto rechts:

Dit mooie kleine ploegje heeft een lengte van 16,7 cm en zal waarschijnlijk een rijtuigmaker hebben gediend. De schroefstokken en moeren van palmhout zijn nog helemaal gaaf.

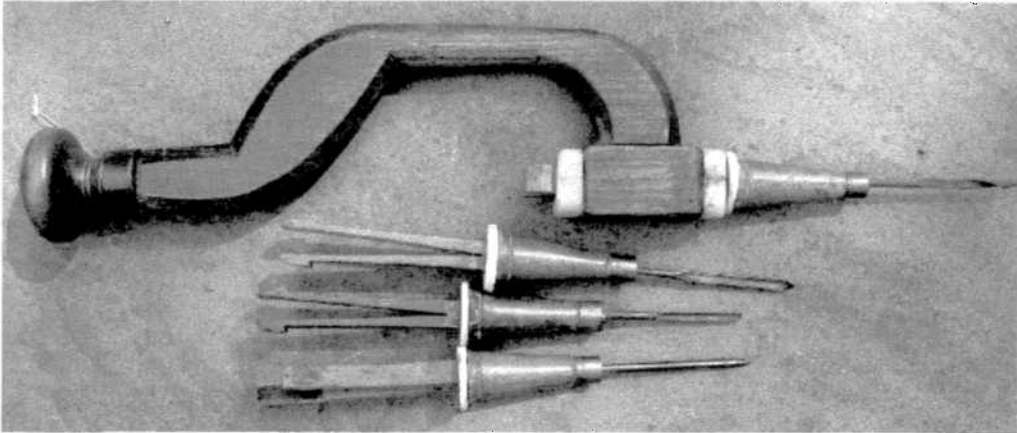

Foto boven:

Dit prachtige boortje oogt aan de bovenkant als een normale essenhouten spijkerboor, maar het is een kuikenboor met 4 fraai gevormde kuikens. Het houderblokje voor de kuikens is aan boven en onderkant versterkt met been of tand, waarvan ook een ring het drukvlak van de kuikens versiert en versterkt. De vier kuikens zijn in goede staat en voorzien van messing busjes. De lengte van de boor is 27,5 cm, gemeten met kuiken maar zonder het boortje.

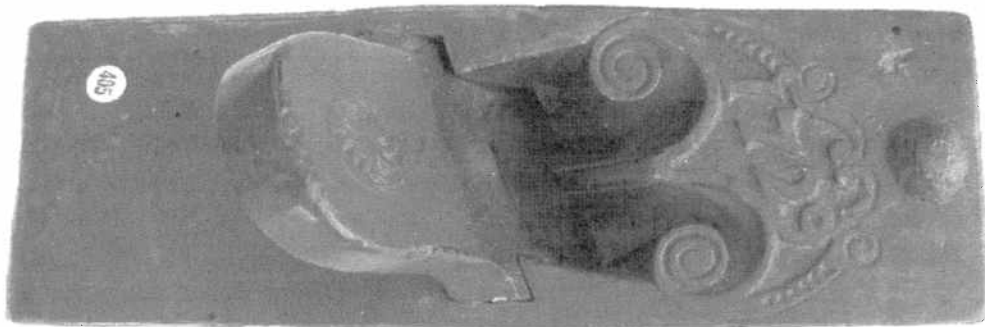

Foto boven:

Een met 1729 gedateerde bossingschaaf, drie maal gestempeld met M fleur de lis R. Volgens het boek van Gerrit van der Sterre toe te schrijven aan Matthijs Rademaker uit Amsterdam. Enkele wormgaatjes, maar blok en wig in goede staat. Helaas ontbreekt de originele beitel. Het is een zeldzaamheid wanneer zo iets moois te koop is.

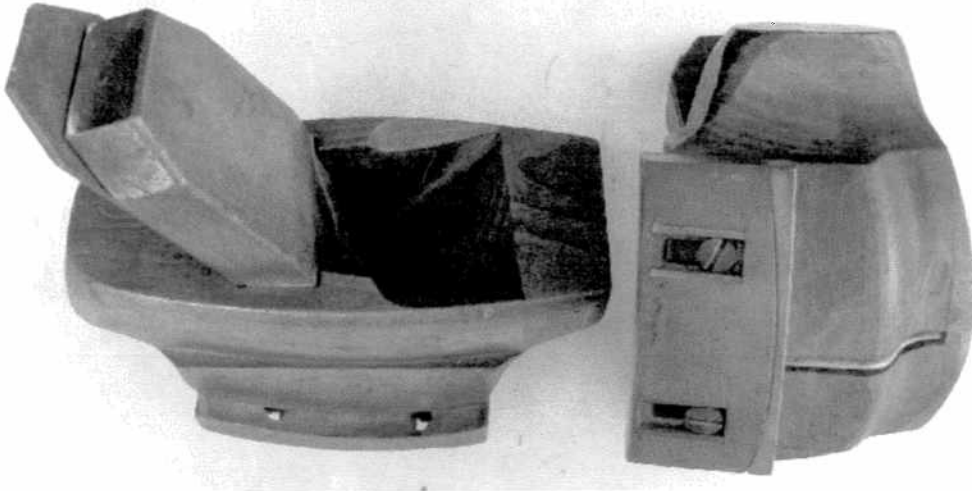

Foto boven:

Dit zijn werkelijk twee parels van schaaftjes. Een set links en rechtse leuningschaven. Het zijn Engelse schaven van het merk Arnold uit London (1823-1846). De verstelbare geleider is van palmhout. Prachtig spiegelbeeldig aan elkaar gemaakt. Helemaal gaaf en compleet, geen wormgaatje te vinden en heel weinig gebruikt. Om van te dromen.

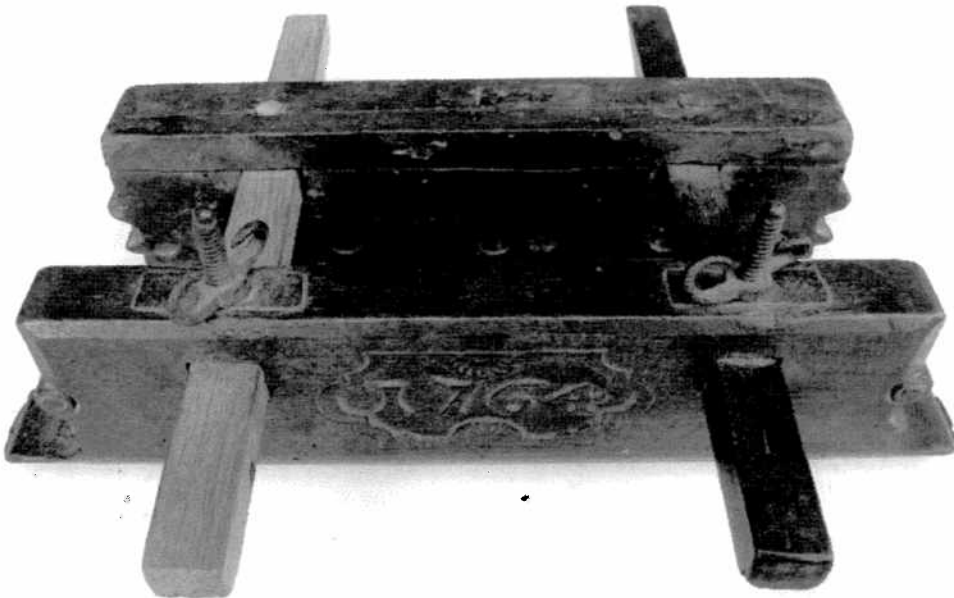

Foto boven:

Een gedateerde veerploeg uit 1764 met de traditionele versiering van blok en zijgeleider. De schaaft is niet gemerkt. Beitel en peg ontbreken. De klemming met de gekrulde vleugelmoeren is nog goed. Eén van de vierkante stokken is vervangen, maar het is in deze staat toch een bijzonder stuk. Er is beslist iets heel moois van te maken.

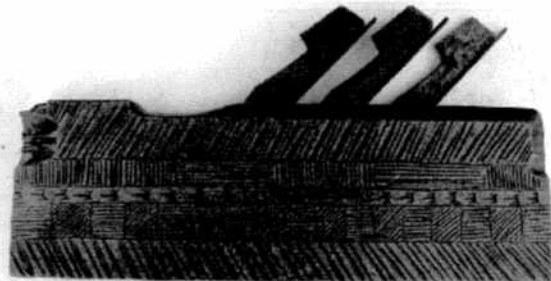
Foto rechts:

Van de zeven gevulde bananen-
dozen uit de collectie Rümke,
die zullen worden verkocht via
het systeem van bieden via
briefjes, is er één gevuld met
kuipersgereedschap. De foto
geeft een indruk van verschil-
lende kuipersmessen, -boren en
-schaven. Let vooral op de blok-
schaaf rechts, die een flauwe
cirkelvorm heeft en is verbon-
den met een lang plat stuk eiken
met series gaten voor de cirkel-
straal. Helemaal gaaf en zeer
zeldzaam. De houten bodempas-
ser is helaas aan de bovenkant
geknikt.

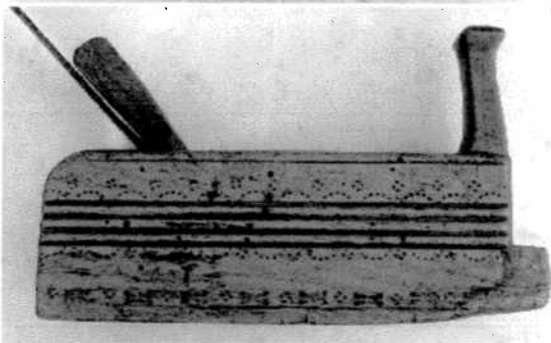

A&G verkooftafel

Hieronder een aantal voorbeelden van wat er op de A&G verkooftafel komt te liggen. Gerrit Snoek zal dit gereedschap met een vaste prijs te koop aanbieden.

Dit is een keurige driemaster, maar de eigenaar vond hem nog niet mooi genoeg en is geduldig aan het houtsnijden geweest. Of de schaaf daarmee ook meerwaarde heeft gekregen is natuurlijk een kwestie van smaak.

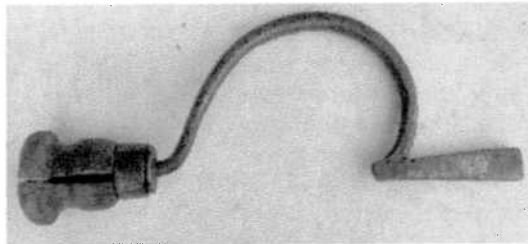

Een aantrekkelijk schaafje uit Oostenrijk met sierlijke hoorn en snijwerkversiering. Lengte 16cm.

Het is duidelijk dat deze schaaf door gebruik en verwaarlozing heeft geleden, maar hij is dan ook meer dan twee eeuwen oud. Het schaafje is compleet en bezit een prachtige versierde greep en toot.

Een kleine gesmede booromslag. Het is een vroeg model dat door de liefhebbers een halfhart wordt genoemd. Jammer dat de houten knop is gebroken.

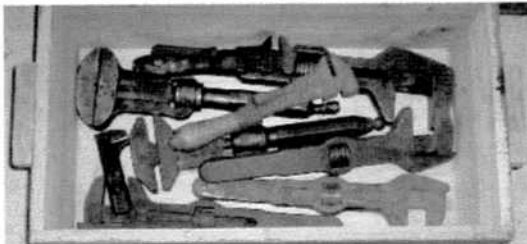

De stichting Gered Gereedschap

Vorig jaar waren de twintig zware beeldhouwerhamers die door Jan Neelen waren meegenomen in korte tijd allemaal verkocht. Dit jaar krijgt u weer een kans. Het zijn nieuwe hamers van goede kwaliteit en u steunt hiermee zowel de stichting als onze vereniging.

Maar er is meer aanbod van Gered gereedschap. Op de verkooptafel komen 25 moersleutels van klein tot 3,5 kg. Verder kunt u met briefjes bieden op een handnaaimachine van rond 1900 en op zoals Jan Neelen omschrijft "dozen van avontuur".

Een blik in één van de dozen van Gered Gereedschap, waar voor velen vast wel een paar leuke dingen tussen zitten. Met de rest kunt u een ander weer een plezier doen.

Deze zijn alleen voor echte mannen.

Jan Blaas

VAN DE REDACTIE

Opvolger steek je vinger op !

Een jaar geleden heb ik een oproep gedaan voor assistentie.

Hierop kwam geen enkele reactie en dat vind ik een slechte zaak. Het grijsgehalte van onze vereniging is wel hoog maar ik zie bij onze bijeenkomsten en excursies toch ook regelmatig jongere leden en geïnteresseerden verschijnen.

Het moet toch mogelijk zijn dat iemand zich aanbiedt om de kar van de Nieuwsbrief te helpen trekken. Ook ik heb mijn vinger opgestoken toen Gijs Nederlof na heel veel jaren afscheid nam. Het verschil met hem en mij is dat ik later, in leeftijd, begonnen ben dus zal ik minder jaren actief zijn dan hij dat is geweest.

We zien gelukkig al een verjonging in het bestuur en het verjongen van de redacties zal moeten volgen want onze vereniging heeft nog heel veel jaren te gaan en dat kan met behulp van meer jeugdig elan eenvoudiger. Zij begrijpen de huidige tijd beter en kunnen dus gemakkelijker inspelen op de wensen en ideeën van deze tijd. Het besef dat het bewaren van de kennis van de oude ambachten en de daarbij behorende gereedschappen belangrijk is vat ook steeds meer post. We leven nu al in een periode dat de jeugd soms geen idee heeft dat er ooit een tijd was, en niet eens zo lang gelden, dat gereedschap geen stekker had en dat je bijvoorbeeld een gaatje in een stuk metaal met de hand moest boren.

Ook in het kader van energiezuinig- en ecologisch leven mag dat niet vergeten worden en zou het mogelijk zelfs in sommige gevallen weer ingevoerd kunnen worden. Hoe het ook zij de belangstelling voor onze hobby is groeiende. Kijk maar eens naar de prijzen die voor oud gereedschap worden betaald.

De nieuwsvoorziening middels de Nieuwsbrief voor onze leden en via de Gildebrief voor een nog breder publiek mag niet in gevaar komen en daarom vraag ik iedereen eens na te denken over de job van redacteur. Ik kan je verzekeren dat het leuk is en je leert daardoor ook veel meer leden kennen. Je bent een schakel tussen het bestuur en de leden en dat verrijkt je lidmaatschap. Eind volgend jaar stop ik definitief en het jaar daarop gaat ook de redacteur van de Gildebrief met "pensioen".

Laat je vereniging niet de steek en geef je op om te helpen zoals ik het ook eens deed.

Piet Hageman

VERSLAG

Voorjaarsexcursie naar Smederij Oldenhaven te Vorden, 16 mei 2009

In de berm geparkeerde auto's, groepjes jongbejaarden langs de straat, bij een fors hoekig gebouw van Smederij Oldenhaven.

Hier is het te doen, althans voor 87 deel-

nemers aan de voorjaarsexcursie van ons aller vereniging Ambacht & Gereedschap. Bij de inschrijftafel, met verstrekking van consumptiebonnen en zo, is het al gezellig dringen en begroeten van bekenden. Er hebben zich ook vijf nieuwe leden voor deze dag ingeschreven, wat een positief teken is. Via de receptie van de zaak naar de koffie met koek. Een groet hier, een blik van herkenning daar. Wachten op de inleiding van de directeur van de restauratiesmederij.

Het is een familiebedrijf in de B.V. vorm. Vader, moeder, zoon Erik en dochter Elke vormen de oude garde en de toekomst. Daarnaast zijn er nog acht man in dienst. Men werkt bijna uitsluitend in de restauratie.

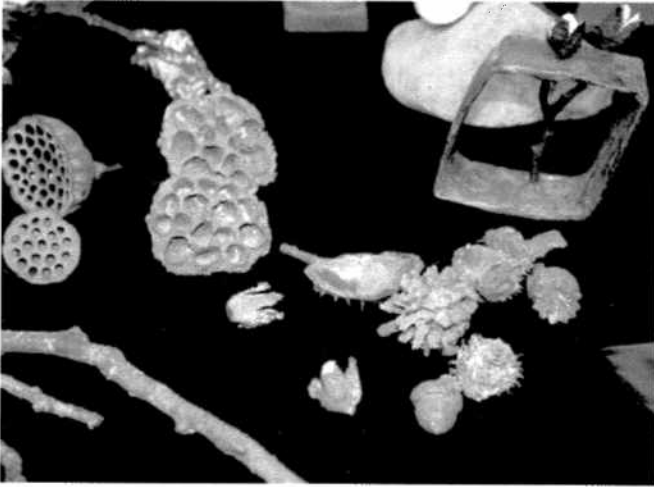
Het is een familiebedrijf in de B.V. vorm. Vader, moeder, zoon Erik en dochter Elke vormen de oude garde en de toekomst. Daarnaast zijn er nog acht man in dienst. Men werkt bijna uitsluitend in de restauratie.

Toeval?

Gewoon constructiewerk wordt alleen aanvaard als het moeilijk anders kan, bijvoorbeeld omdat de opdrachtgever van een restauratie ook nog ander,

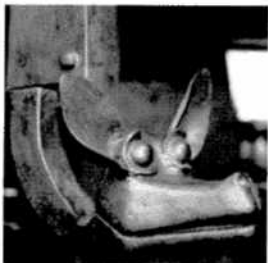

Prachtig kunstsmeedwerk naar de natuur

De koperslager

gewoon smeed- of constructiewerk heeft. Het is duidelijk dat de combinatie van het ambachtelijke vakwerk en een moderne bedrijfsvoering hier springlevend is. In de productiehal zijn er demonstraties.

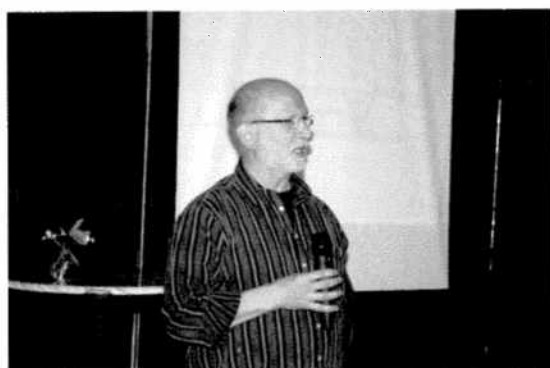
Eerst kijken waar het niet druk is. Een kunstenaar toont haar producten van vooral gegoten brons. Het kleine werk, dikwijls maar een centimeter of tien groot. Maar wel mooi. Aan geïnteresseerden geeft zij uitvoerig uitleg.

Zoon Erik smeedt een lichte kloofbijl, met een ingezette hardstalen wig voor de snede. Die wordt er met toevoeging van ijsselzand ingesmeed. Het zand is opgeschept op een strandje van de IJssel en alleen wat gezeefd. Erik heeft geen borax als vloeimiddel nodig. Het gat voor de steel wordt met behulp van een zjuist gesmede pin vorm gegeven. Met zware mokerslagen wordt hij in het al eerder gemaakte gat gedreven, en er op het juiste moment weer uitgeslagen, want hij mag niet vast komen te zitten.

Verderop is de koperslager bezig en aan het andere

eind van de hal de vergulder. Beide ambachten komen bij de restauratie van smeedwerk dikwijls mede aan bod. Voor het vergulden heeft dochter Elke niet voldoende tijd meer. Daarom werkt men veel samen met Reinaert Vergulders uit Groenlo, ook zo'n bedrijf van hedendaagse ambachtelijke vaklui. In de hal is ons medelid Juul Baltussen met zijn sierlijk vervormde gereedschappen nadrukkelijk aanwezig.

Vervormde tangen, hamers, bankschroeven en zo, en veel fotoboeken met zijn creaties. In een vergaderzaaltje boven, worden dia's vertoond van werken van de firma. Iemand van de familie geeft desgevraagd toelichting. We horen ook van het stille leed van de restauratiesmeden: Op Jugendstil zijn ze niet verzot, want daar is bij de bochten het materiaal meestal het dikst. Moeilijk te maken dus, er is veel werk aan. Verder leerden we dat het lassen van gietijzer wel mogelijk is, maar dat er hoge eisen gesteld worden aan het afkoelen. Dat moet heel langzaam gaan. De lunch vond plaats in het plaatselijke hotelrestaurant Bakker. Daarna hield de heer Van Toor, van het Nederlands IJzermuseum te Ulft, een inleiding

Uitleg bij de DRU-film "Symfonie van vuur en ijzer"

over de ontwikkeling van de ijzerindustrie in de Nederlandse en Duitse IJsselstreek. Deze industrie heeft ongeveer driehonderd jaar gebloeid, van eind 17de tot eind 20ste eeuw. Velen zullen zich nog de potten en pannen herinneren van de DRU (Diepenbrock en Reigers Ulft). In het voormalige DRUcomplex probeert men nu te komen tot een algemeen ijzermuseum. Van DRU werd een promotiefilm uit 1948 getoond: "Symfonie van vuur en ijzer". Hierin

werd de productiegang en het harde werken van weleer weergegeven. De film geeft informatie over de producten, maar is vooral prachtig vanwege de sfeertekening uit die naoorlogse periode. De manier van promotie, waarbij met een bijna kunstzinnige combinatie van muziek en film een ideaal beeld wordt neergezet van het werken in de fabriek. De vraag is natuurlijk of het echt zo'n feest was voor de vele arbeiders.

Vol trots kon de nieuwe voorzitter Hein Coolen het programma afsluiten met een dankwoord aan de personen die de presentaties hadden verzorgd.

Aansluitend was er gelegenheid tot informeel napraten. Maar veel deelnemers ondernamen al snel de tocht naar huis. Dank aan de vereniging en de organisatie die zo'n mooie dag organiseren.

Zie voor meer over Oldenhave en metaalbewerking in de Gildebrief Ambacht & Gereedschap 2009.

JN

Voor een uitgebreide selectie antieke gereedschappen zie onze website:
www.ducotools.nl

Ducotools is een Nederlands bedrijf dat handelt in oude en antieke gereedschappen. Wij zijn gespecialiseerd in oude gereedschappen uit het binnen- en buitenland en bieden een gevarieerd aanbod. Onze website geeft een goed overzicht van ons aanbod, maar het is een klein deel van onze voorraad. Kunt u het op onze website niet vinden, dan kunnen wij u vast verder helpen. Neemt u gerust contact met ons op.

Ducotools is één van de grotere aanbieders van antieke gereedschappen in Europa. Door ons uitgebreide netwerk van contacten over de gehele wereld zijn wij in staat om voor u op zoek te gaan naar datgene waar u al jaren naar op zoek bent.

Wilt u uw verzameling verkopen? Dan zijn wij een interessante partner. Wij zijn in staat om kleine en grote partijen op te kopen en bieden u een eerlijke prijs. Het is tevens mogelijk uw gereedschappen in te brengen op onze veiling op 10 oktober 2009. Tevens verzorgen wij taxaties van uw verzameling.

Hebt u geen Internet? Geen probleem, bel gerust voor een afspraak.
Het zal zeker de moeite waard zijn

Internationale Beurs voor Antieke Gereedschappen
Zaterdag 10 oktober 2009

Met veiling!

De beurs vindt plaats in het Ugchels Belang, Bogaardslaan 81, 7339 AN Apeldoorn.

Aanvang 11.00 uur – Einde 15.00 uur

Wilt u een stand huren, à € 10 per meter, neemt u contact op met:
Marie José Coolen: 06-30479255 of René Weijers: 06-14549967

www.ducotools.nl
info@ducotools.nl

Paradijs voor Hang- en Sluitwerk

Weijntjes is een speciaalzaak in bijzonder Hang- en Sluitwerk en in artikelen voor restauratiebouw. Alles uit voorraad leverbaar. Een groot deel van het assortiment is in Nederland alleen bij Weijntjes verkrijgbaar.

HANG- EN SLUITWERK
WEIJNTJES
EXCLUSIEF UIT VOORRAAD

Gevestigd in: Amsterdam Z.O. - Amsterdam Centrum - Utrecht - Den Bosch - Bussum
www.weijntjes.nl - Centraal tel.: 020 - 3113646

GEREEDSCHAP MUSEUM MENSERT

Drie Akersstraat 9 2611 JR Delft
Tel/Fax 015-2190092

Openingstijden:

Elke 1e zaterdag van de maand
van 11.00 - 17.00 uur
(Groepen na afspraak)

BAPTIST

1984 - 2009 25 JAAR!

Van liefhebbers, voor liefhebbers...

duurzaam duurt het langst!

Beekstraat 30
6811 DW Arnhem

☎ 026-4451644
www.baptist.nl

We zoeken versterking voor
de Nieuwsbrief en de Gildebrief.
Steek je vinger op op 31 oktober!

AGENDA

BEURS KLASSIEKE SCHEPEN WEER IN ENKHUIZEN

Van Monument tot Spirit of Tradition

De dertiende internationale Beurs Klassieke Schepen is op 6,7 en 8 november 2009 in Enkhuizen. De enige beurs in Europa voor het bouwen, beheren, onderhouden en conserveren van klassieke en traditionele schepen. De beurs is drie dagen lang HET ontmoetingspunt voor de professionele en pleziervaart; voor vakkundige eigenaren en toegewijde liefhebbers van traditionele vaartuigen en scheepsambachten. Ontwerpers, (casco)bouwers, sloopstimmerlieden, tuigers en toeleveranciers geven er informatie over materialen en producten. Behoudsverenigingen, klassenorganisaties, charteraars, verzekeringsmaatschappijen en makelaars bieden hun diensten aan. Vaklieden en andere experts vertellen, demonstreren en discussiëren over hun werk. Meer dan honderd schepen zijn te zien en te koop op de beurs en in de haven.

THEMA 2009: KLASSIEKE SCHEPEN NAAR DE TOEKOMST!

Speciaal aandacht voor opleidingen, kennisoverdracht, organisaties, varen en ambachten voor en door jongeren.

Vrijdag 6, zaterdag 7 en zondag 8 november 2009
Dagelijks van 10:00 - 18:00 uur
Beurs naast NS-station Enkhuizen
Parkeren en veerboot gratis, volg de borden
Toegangsprijs 10 euro
Toegangsprijs jeugd tot 17 jaar 6 euro

MUSEAAL

Amsterdam, 7 november 2009

Eén nacht per jaar openen ruim 40 Amsterdamse musea hun deuren tijdens de Museumnacht Amsterdam (n8). Er zijn zo'n 200 bijzondere evenementen, zoals workshops, concerten, speciale rondleidingen, optredens en je kunt lekker eten en drinken.

Natuurlijk zijn ook de vaste collecties en tijdelijke tentoonstellingen te bezichtigen. Bekijk de website van n8 voor het programma (begin oktober bekend).

<http://www.n8.nl>

020-5270785

n8

Museum Joure
Centrum van cultuur

Museum Joure is een bedrijvig museum.

Werkplaatsen met producten van klokkenmaker, kopergieter, koperlager, goud- en zilversmid, bakker en drukker zijn onderdeel van het industrieel / ambachtelijk complex uit eind 19e eeuw waar eens koffiebrander Douwe Egberts zich vestigde. In de eerste fabriek van DE is de koffie- thee- en tabakscollectie te zien. Er is een natuurafdeling en er zijn doorlopend exposities van hedendaagse kunst te bewonderen. Een prachtige tuin en authentieke kades omringen de negen gebouwen.

Kortom, een verrassend en veelzijdig museum!

Geelgietersstraat 1-11
8501 CA Joure
tel.: 0513-412283
fax: 0513-419653
info@museumjoure.nl

LEZERS SCHRIJVEN

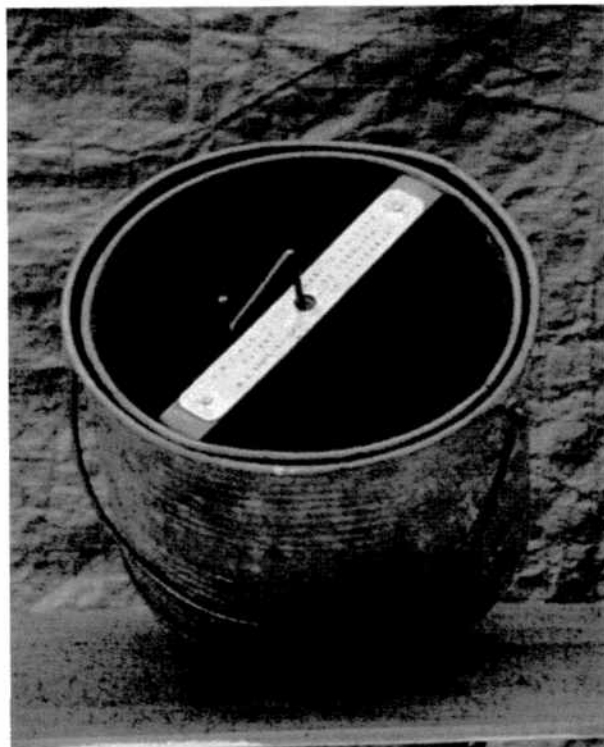

Beste lezers van onze nieuwsbrieven

Als organisator van de najaarsbijeenkomsten en in dit geval ook als presentator van de quiz "Verbazing en Herkenning" op 26 oktober 2008 wil ik u en wel zeer speciaal voor de lezers die niet op deze bijeenkomst waren, een wat ruimere informatie geven van hetgeen er op 26 oktober 2008 zoal werd gepresenteerd:

Hoorapparaat

Aardappelschraper

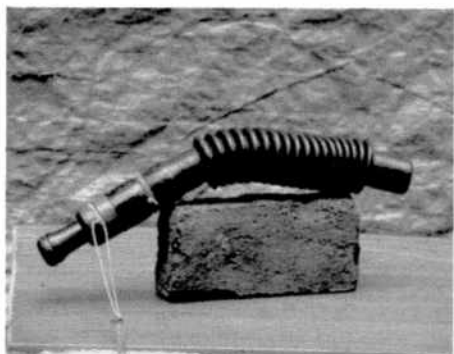
Middels de laptop heb ik 35 dia's op het grote scherm getoond van een 30tal gereedschappen danwel hulpstukken t.w. 18 stukken uit de collectie van Piet Anker (17 in z'n geheel en 1 gedeeltelijk) en 12 stukken uit het museum Gereedschappen Mensert (in z'n geheel).

Bij elk stuk gaf ik een kleine aanwijzing waarvoor het ofwel in welke omstandigheid dit werd gebruikt.

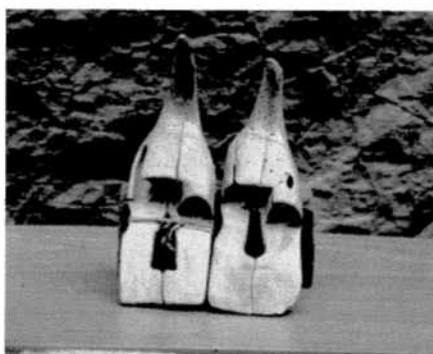
Tijdens deze vertoning kon eenieder op een vel papier opschrijven van hetgeen hij/zij dacht dat het was. Papier en pen was vooraf aangereikt.

Na de koffiepauze werden de dia's weer in z'n geheel getoond en aangevuld met dia's om het gebruik van het betreffende gereedschap beter te kunnen toelichten. Piet Anker en de Gebroeders Willem & Gerrit Mensert gaven de benaming en verdere uitleg over het gebruik daarvan, veelal in een wat verder verleden.

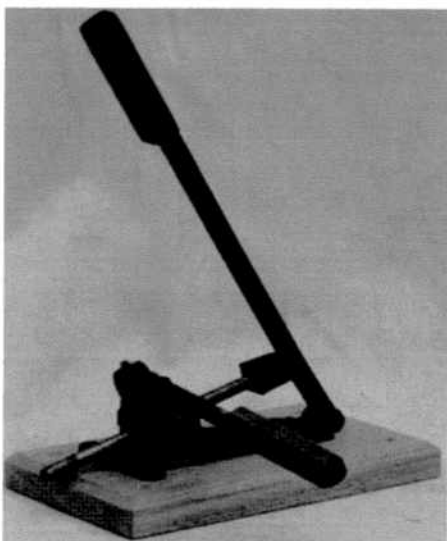
De getoonde stukken waren verre van de alledaagse ambachten. Daarom ook de titel "Verbazing en Herkenning".

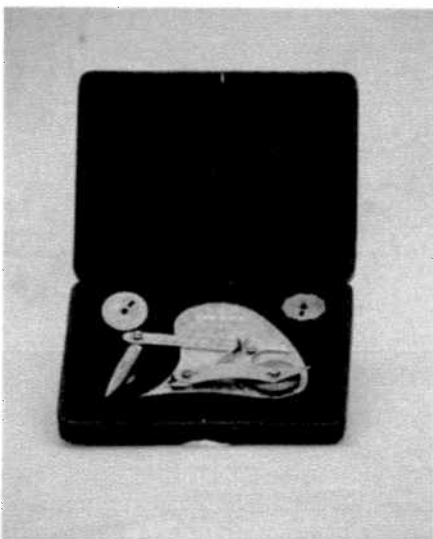
Eendenlokker

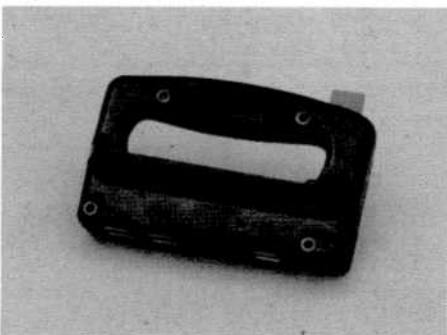
Krabbelaars

Spijkerrechter

Stippellijnen trekpen

Zekeringenplaatser

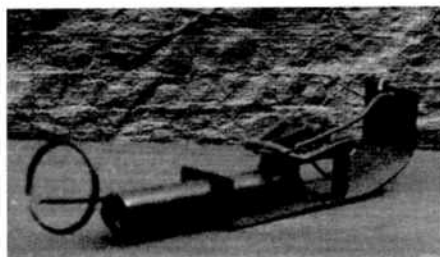
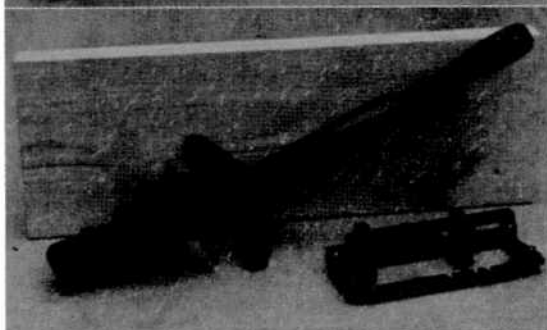
Wat blijkt zo gauw je buiten het vakgebied komt van de verzamelaar dan is ook de kennis van dat soort gereedschappen zeer laag. De hoogste score goed geraden stukken was 9. Ondanks dat hebben we toch de 1^e, 2^e en 3^e prijs uitgereikt.

Om u een indruk te geven van de getoonde stukken volgt hierna een kleine opsomming: Aardappelschraper -- Oordopjes -- Eendenlokker -- Zekeringenplaatser -- Krabbelaars (aardappelenrooi-hulpstukken) -- Stippellijnen-trekpen -- Spijkerrechter

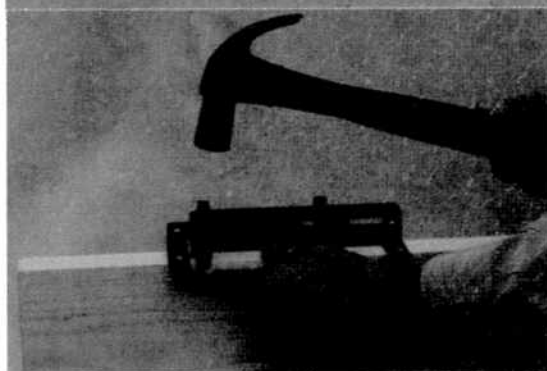
Hoedenpers -- Tabaksnijder -- Scharniereninkeeper -- Schietmasker; om koeien te doden en tot slot een hoorapparaat (deze werd eerst gedeeltelijk getoond en later in z'n geheel met Piet Anker er aan vast; bedoeld als komisch slotstuk. De reacties hierop waren uiteenlopend; zo van; moeilijk herkenbaar, sommige teleurgesteld omdat ze er te weinig goed hadden en weer andere vroegen om dit nog eens te doen, zo kom je meer te weten over gereedschappen die vroeger gebruikt werden in andere vakgebieden uit de tijd dat er nog geen of wel heel weinig van automatisering sprake was.

Hoedenpers

Schietmasker

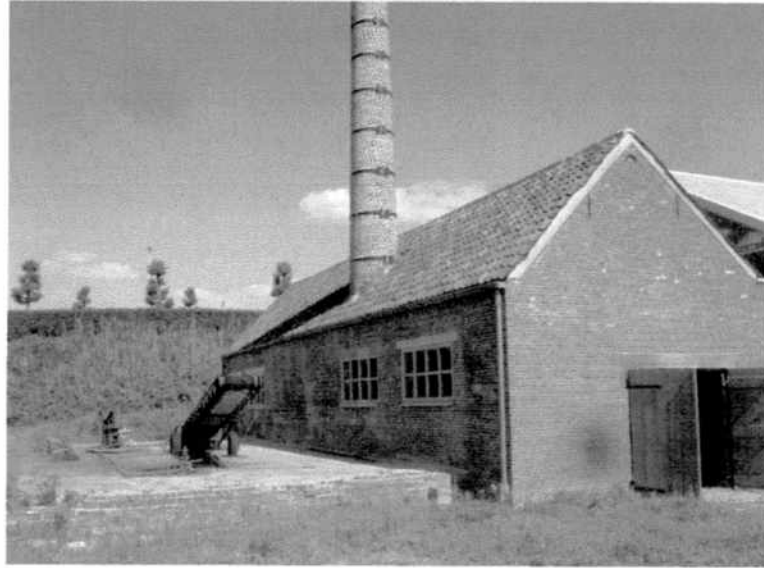
Scharniereninkeeper

Hopelijk krijgt u hiermede wat meer indruk over de inhoud van een onderwerp / thema dat aan de orde is geweest en kan u dit sterken om ook eens danwel weer eens een van onze bijeenkomsten bij te wonen

Lau van Wouwen

EEN BIJZONDERE ONTMOETING.

Ondergetekende van het dakpannenmuseum te Alem ontving in mei jl. een uitnodiging van onze zuiderburen om in het gastvrije België in de plaats Boom bij Antwerpen

pen de feestelijke opening en voltooiing na restauratie van baksteen- en dakpannenbakkerij "t Geleeg" bij te wonen.

Deze streek is ook bekend onder de naam Rupelstreek, vanwege het feit dat aan de oevers van de rivier de Rupel al vanaf de middeleeuwen het centrum van de baksteen- en

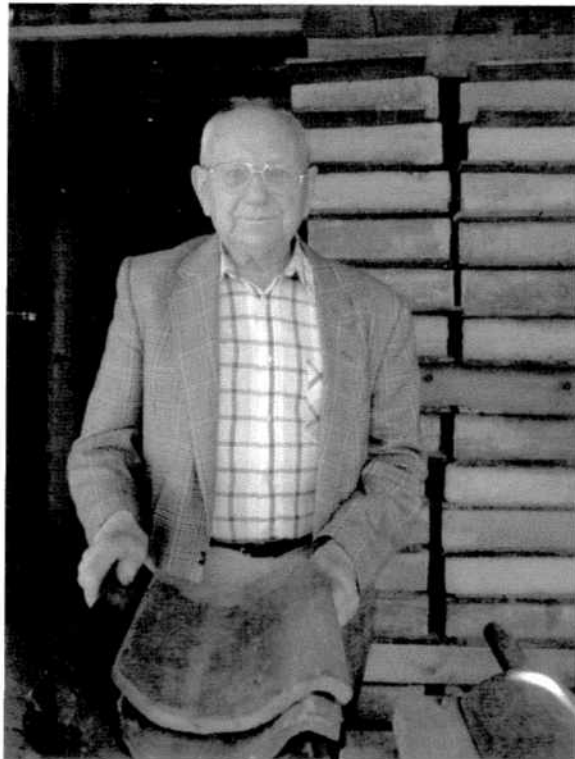
Gerestaureerd ketelhuis

dakpanindustrie is geweest. In de 19^e eeuw was het zelfs de grootste concentratie van keramische bouwindustrie van Europa.

Na afloop van de gebruikelijke toespraken en het uitdelen van de pluimen kwam ik in contact met de enige nog in leven zijnde pannemaker de heer "Rik de Panneman" (Leemans) die inmiddels de gezegende leeftijd van 90 jaar heeft bereikt.

Hij vertelde mij dat hij als kind van 14 jaar in 1923 begonnen is als pannemaker op de fabriek "t Geleeg" te Boom. Hij heeft dit beroep uitgeoefend tot de jaren 1960. Het bijzondere van zijn werk is geweest dat hij de dakpannen altijd nog met de hand heeft gevormd. Even leek het of we terug waren in de 18^e of 19^e eeuw.

Ondanks zijn hoge leeftijd beschikt de heer Leemans over een goede

Rik de Panneman Leemans

De pannenbakkerij te Boom in België

Haaghut (droogloods)

gezondheid en spraakzaamheid, ja zelfs zijn lichamelijke activiteit doet niet onder die van een 50 jarige. Met geroutineerde zwier en bewegingen legde hij uit hoe pakweg

Vormraamijzer waar de klei voor de dakpan in wordt "geslagen"

Met de hand gevormde dakpan

zo'n 80 jaar geleden met ijzeren vormraam en strijker (afstrijkstok), pannebak (houten vormbak) en lepel (wilgenhout) pannen werden gemaakt. Het werk begon om zes uur in de ochtend tot zes uur in de avond, minus 2 uur schafttijd. Hij had een productiesnelheid van ca.150 soms zelfs 180 dakpannen per uur. Dit betekent dat

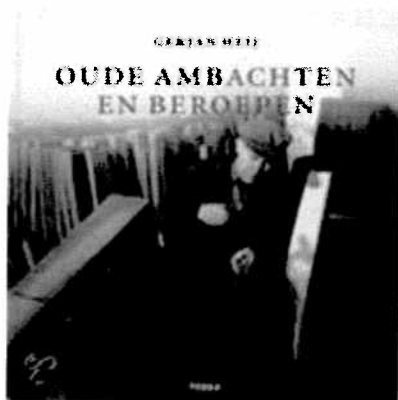
de man per dag aan een productiehoeveelheid van ca. 1500 tot 1800 !! handgemaakte dakpannen kwam en waarvan op de zaterdag het vrije weekend begon om drie uur in de middag. Ruim een uur lang heb ik het genoeg gehad om alles te kunnen vragen en te kijken naar zijn handelingen tot een met de handgevormde dakpan te komen. Zó dicht was ik nog nooit bij een pannemaker geweest, omdat ik er altijd vanuit was gegaan dat die er niet meer waren. Waarschijnlijk is hij nog de enige in leven zijnde pannemaker en vandaar dat dit een bijzondere ontmoeting is geweest, voor mij een hoogtepunt van het jaar !

Huub Mombers

BOEKENPRAAT EN ZO

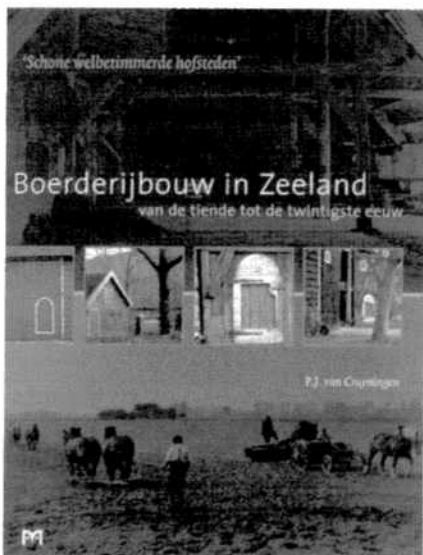
Door zowel sociale als technische ontwikkelingen zijn veel ambachtelijke en dienstverlenende beroepen geheel verdwenen of vrijwel uitgestorven. Te denken valt daarbij aan beroepen als telegrafist, dienstbode, boerenknecht (of boerenmeid), kruikenruiker, ganzenflapper en hoepmaker, maar ook typiste, molenaar, SRV-man en sluiswachter. In dit fotoboek passeren ze in negen thematische hoofdstukken de revue: 'Langs de deur', 'Tot uw dienst', 'Een mooi ambacht', 'Een echt vak', 'Een helpende hand', 'Vogels, vee, vlees en vellen', 'Nederland waterland', 'Van A naar B' en 'Orde en netheid'. De zwart-witfoto's, alle daterend uit de twintigste eeuw tot en met de jaren tachtig, zijn

voorzien van korte teksten; elk hoofdstuk is beknopt ingeleid. Een register besluit het boek. Deze uitgave zal vooral oudere lezers aanspreken die zich deze beroepen nog van vroeger herinneren. Verzorgde uitgave in vierkant formaat, qua uitvoering passend in een serie van andere nostalgische fotoboeken.

Auteur: G. Heil

Uitgever: Terra

ISBN10 97890589784241 ISBN 9058978427

Boerderijbouw in Zeeland

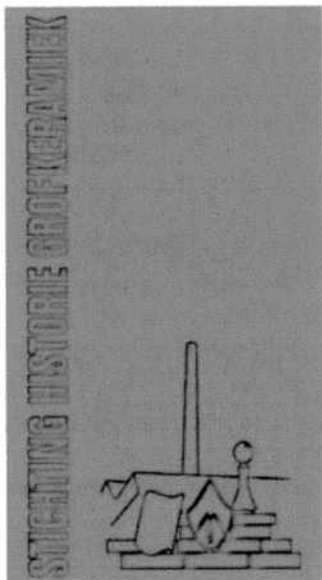
Het vlakke Zeeuwse polderland wordt gedomineerd door de grote schuren van historische boerderijen. Door de veranderingen in de landbouw dreigen deze gebouwen te verdwijnen om vervangen te worden door moderne bedrijven. Wat weinigen zich zullen realiseren is dat de traditionele Zeeuwse boerderijen bij hun ontstaan ook uiterst modern waren.

In dit boek wordt de ontwikkeling van de boerderijbouw in Zeeland vanaf de Middeleeuwen besproken aan de hand van de resultaten van bouwhistorisch, archeologisch en archiefonderzoek. Het blijkt dat het huidige Zeeuwse boerderijtype met zijn kenmerkende grote houten schuur en vrijstaande woning vanwege nieuwe landbouwmethoden omstreeks 1600 is ontstaan. Dit

nieuwe type betekende een breuk met de veel bescheidener boerderijen uit de Middeleeuwen

ISBN 978-90-5345-220-2

Stichting Historie Grofkeramiek lanceert digitale grofkeramische encyclopedie

Op vrijdag 8 mei vond bij de firma Monier in Montfoort, de officiële start plaats van de nieuwste website van de Stichting Historie Grofkeramiek, de Encyclopedie Grofkeramiek. Op die dag werden de eerste 400 locaties op de website geplaatst. De openingshandeling wordt verricht door dr. G.B. Janssen, befaamd historicus van de grofkeramiek, die daaraan voorafgaand een lezing hield over de 'Groeï en krimp in de grofkeramische industrie - oorzaken en gevolgen', waarna hij de openingshandeling verrichtte. Vervolgens gaf Rob Vermeulen, initiator en bouwer van deze website een handleiding en toelichting op deze site waarbij het mogelijk is om zowel geografisch als in tijd naar productielocaties te zoeken waar gebakken kleiprodukten zijn gemaakt. Eenvoudig zoeken op provincie, op (historische) plaatsnaam, op ovennaam, op naam van de eigenaar en op

type fabriek. Het behoort allemaal tot de mogelijkheden. De laatst bekende fabrieksnaam, het huidige adres met de geografische positie en de ovennaam worden weergegeven. Daarnaast de achterhaalde gegevens van de opeenvolgende eigenaren met tijdvak en bijzonderheden.

Al twee jaar is een werkgroep bezig met het achterhalen en verzamelen van de gegevens. Waar hebben de ovens gestaan, wie waren de eigenaren, wat zijn de huidige adreslocaties. Duizenden uren speurwerk zijn voorafgegaan en nog vele uren zullen volgen. Oude kaarten zijn geraadpleegd. Er is gezocht naar al eerder verschenen publicaties. Archieven zijn geraadpleegd en er vindt kadastraal onderzoek plaats. Systematisch worden de gevonden gegevens vastgelegd. Enkele provincies zijn redelijk compleet, van anderen moet nog veel gevonden worden.

De makers zijn zich bewust dat dit werk nooit honderd procent volledig en compleet zal zijn. Daarom is ook gekozen voor het open karakter van de encyclopedie. Aanvullingen, wijzigingen zijn altijd mogelijk. Hierdoor zal de encyclopedie steeds completer en waardevoller worden. Zij nodigen dan ook elke lezer uit tot het aanreiken van nieuwe en/of aanvullende informatie, foto's en verhalen. Heeft u iets, laat het ons dan weten en neem contact op met het secretariaat.

Secretariaat:
Trasmolen 19 - 8754 GL Makkum
web www.grofkeramiek.nl
e-mail: shg@tiscalimail.nl

TE HOOI EN TE GRAS

Restauratie barak concentratiekamp Vught

De gemeente Vught neemt de regie over het behoud van de enige overgebleven barak van het concentratiekamp Vught. Dat bevestigt wethouder Ben Brands van Ruimtelijke Ordening. Barak 1a, de helft van het gebouw, is in gebruik als kerk. Barak 1b, de andere helft, verkeert in een staat van verval. De gemeente gaat met de eigenaar (de Kerkvoogdijraad van de Molukse kerken) en het Nationaal Monument

---

Eeuwenoude sarcofaag uit het IJsselmeer gevist

Op de bodem van het IJsselmeer is een stenen doods-kist uit de twaalfde eeuw gevonden. De sarcofaag is met een schip uit het water getakeld. De doods-kist lag in het verdrongen dorp van Etersheim, ten zuiden van Hoorn. Volgens de Noord-Hollandse provinciearcheoloog Rob van Eerden gaat het om een unieke vondst, omdat de sarcofaag met deksel en ornamenten vrijwel intact is. Er heeft een lid van een adellijke familie in gelegen.

Spaarndammer Kolksluis (1280) weer oudste in gebruik zijnde sluis Europa

'De Kolksluis te Spaarndam is op zaterdag 5 september feestelijk heropend. Het hoogheemraadschap van Rijnland heeft na ruim tachtig jaar de historische sluis weer in gebruik gesteld, mede omdat de Grote Sluis in Spaarndam voor renovatie wordt gestremd.

Renovatie historische botterwerf in Elburg gestart

Op woensdag 24 juni legde Theo Peters samen met de heren Hulst en Van de Pol van de Stichting tot Behoud van Elburger Bidders de eerste steen bij de Botterwerf in Elburg. Hiermee gaven zij het startsein voor het renoveren van deze historische scheepswerf.

Nieuw Magazine Erfgoed Nederland

Op 30 september 2009 verschijnt Erfgoed Nederland Magazine voor het eerst. Het Magazine is het resultaat van een inhoudelijke en cosmetische restyling van het Kwartaalblad.

In Erfgoed Nederland Magazine staan steeds een aantal thema's centraal. Binnen de thema's zijn er vaste rubrieken; dat is gebruiksvriendelijker voor de lezer. Het Magazine richt de blik ook buiten de erfgoedsector. Professionals van in én buiten de sector worden gevraagd voor een interview, een prikkelende column of een artikel. Ook is er ruimte voor debat en visievorming.

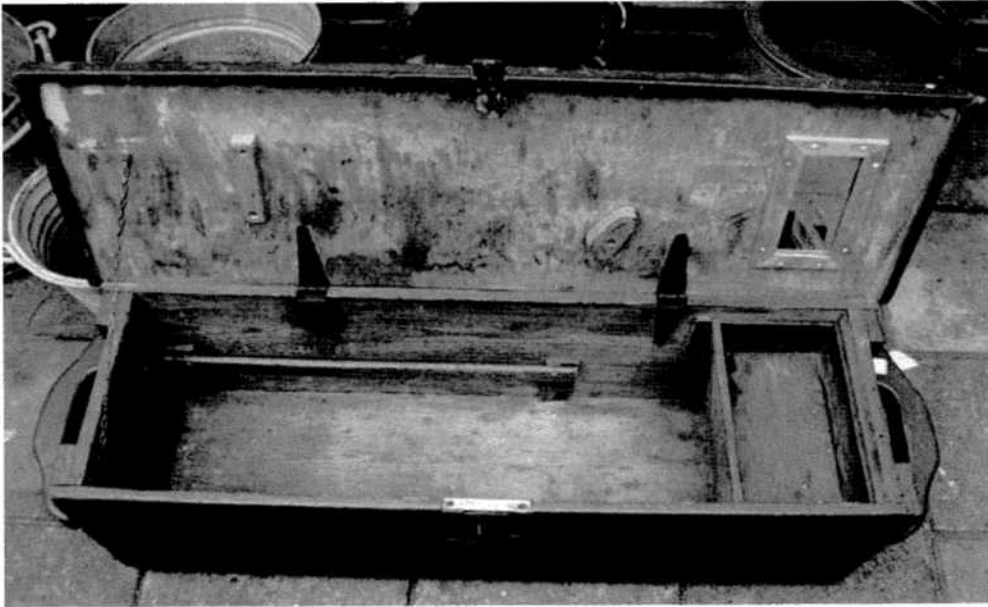

WAT IS DAT ?

WAT IS DAT/DAT IS DAT is een rubriek "voor lezers, door lezers", onder redactie van Hans Rode, Groesbeekseweg 96, 6585 KH MOOK (h.k.rode@hetnet.nl). Als u een onbekend stuk gereedschap bezit waarvan u doel en herkomst niet kent, stuur hem dan een tekening of duidelijke foto en vermeldt de afmetingen en eventuele gegevens waarover u wel beschikt. Wellicht dat onze lezers een oplossing voor uw probleem kunnen aandragen en vindt u de oplossing onder het kopje DAT IS DAT in een volgende Nieuwsbrief terug.

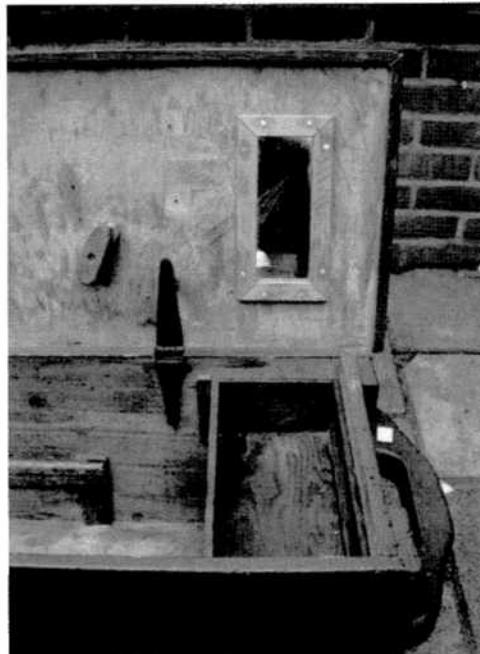

Beste Piet Hageman,

Onlangs trof ik op een rommelmarkt een gereedschapskist aan. Niet zo bijzonder, maar wel leuk. Bij thuiskomst heb ik 'm leeg- en schoongemaakt, en toen viel mijn oog op een spiegelkje, bevestigd aan de binnenzijde van het deksel. En dat boeit me..... waarom zit dat daar? Denk dat de timmerman niet zo ijdel was om zijn haar nog even goed te doen voordat ie aan de klus begon..... Wellicht is het iets voor uw rubriek "wat is dat"?

Met vriendelijke groeten,

Henk Kramer
Veere

Reeds vele jaren hebben wij een bijzonder stuk oud gereedschap in ons bezit. Op alle mogelijke manieren proberen we uit te vinden waarvoor het ooit werd gebruikt. Tot nu toe zonder succes.

Vorig weekend waren we met het kistje in het Oudheidkundig- en Poldermuseum in Nieuwkoop waar die dag veel kenners van oude ambachten aanwezig waren.

Maar ook daar kon niemand ons probleem oplossen. De beheerder van het museum, de heer Gerrit Brouwer, adviseerde ons u aan te schrijven, zodat de Vereniging Ambacht en Gereedschap wellicht de oplossing kon bieden door plaatsing in het blad van de Vereniging.

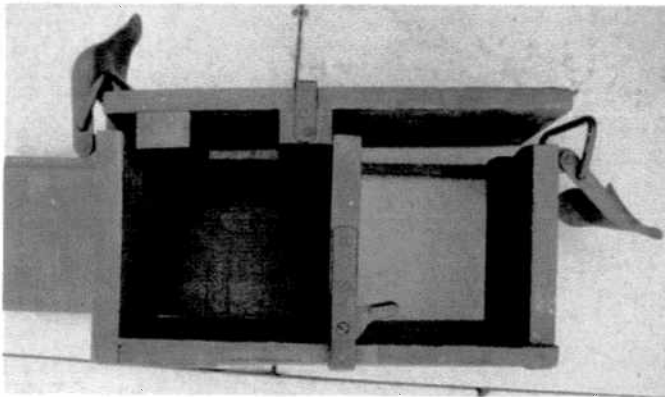
Daarom zenden wij u bijgevoegd een aantal foto's in de hoop dat u ons kunt helpen het raadsel op te lossen.

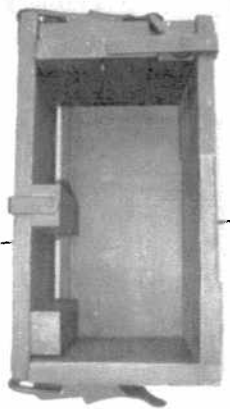
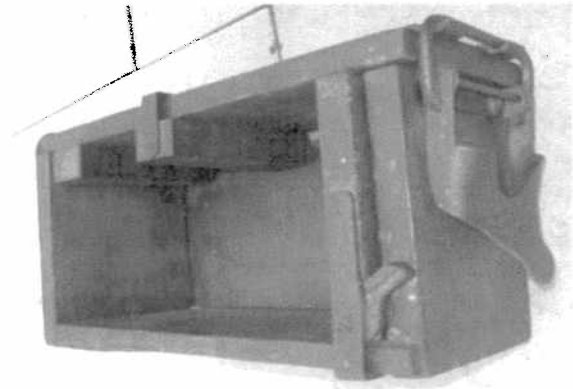
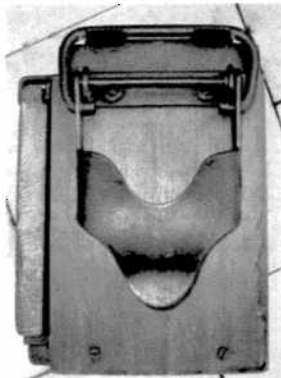
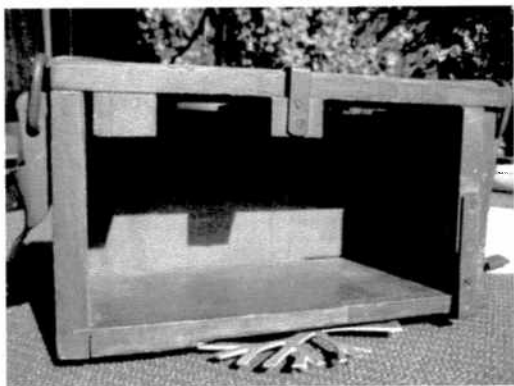
De buitenwaartse maten zijn 35 x 19 x 16 cm (l x b x h)

Uw reactie zien we heel erg graag en met veel belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,
Alfred Spoor
Beethovenlaan 54
2742 CH Waddinxveen

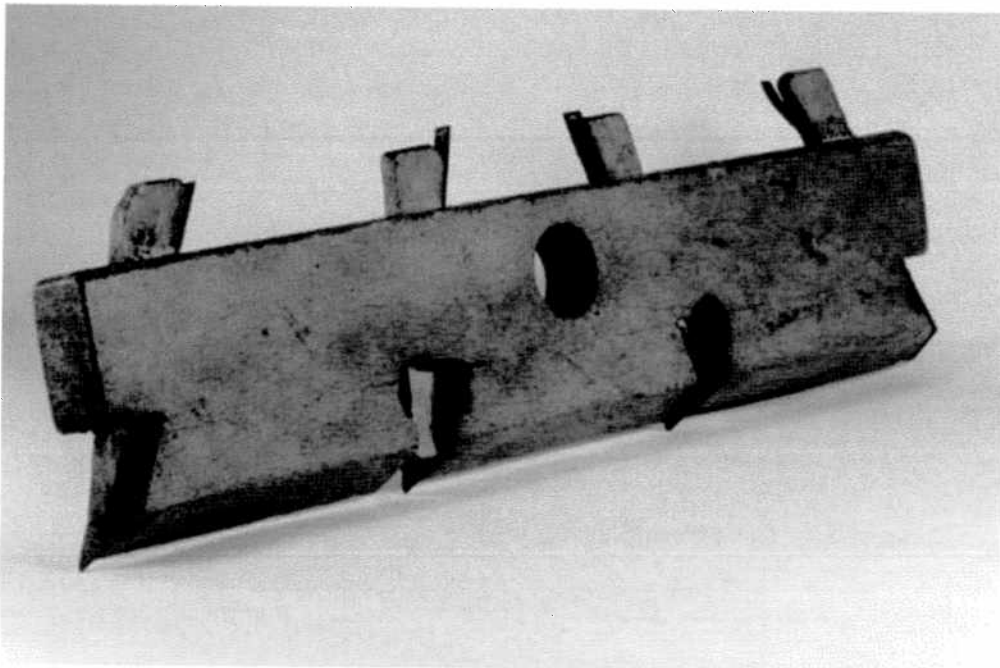
T 0182 612379
M 06 53 23 64 35
E a.j.spoor@planet.nl

Een vreemde “viermaster”

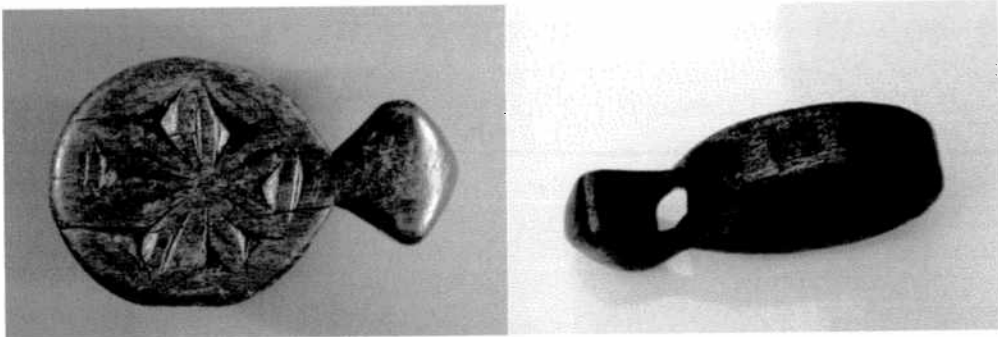
Onze boedelcommissie kwam onlangs bij verkoop- en veiling-klaarmaken van de collectie van een overleden lid van onze vereniging, dit merkwaardige stukje gereedschap tegen. Alvorens het voor de nabestaanden een bestemming te geven, wilden we eerst wel eens weten wat voor een ding het eigenlijk is. Een eerste zeer oppervlakkige beschouwing zegt: een schaaf. Maar de “beitels” zijn niet meer dan dunne ijzeren stripjes en staan, zoals de foto laat zien, paarsgewijs in tegengestelde richting. De positie van de buitenste doet denken aan een neusschaaf. Het beukenhouten blok meet 15x60x310 mm. Bij elkaar genomen voor ons nog een raadsel. Weet u er een oplossing voor? Uw reacties sturen naar het redactieadres (zie de kop van deze rubriek).

Nuttig of alleen maar sierlijk?

Hoewel het gebruik van deze rubriek in principe voorbehouden is aan leden, zijn er soms redenen daar een uitzondering op te maken. Zoals in een geval als dit. Want niet minder dan de hoofdconservator van het Nederlands Openlucht Museum in Arnhem verwees de vragensteller voor nadere informatie door naar onze vereniging. Bovendien is er inmiddels één vragensteller over dit onderwerp maar ook een tweede. Want ondergetekende kwam tot zijn grote verrassing een vrijwel identiek exemplaar (alleen wat groter) tegen op een curiosamarkt in Apeldoorn. Bij zijn voorwerp zit aan de zijkant evenwel een duidelijke maar ondefinieerbare beschadiging (of breukvlak?) die ingekaderd lijkt door kraslijnen (zie foto).

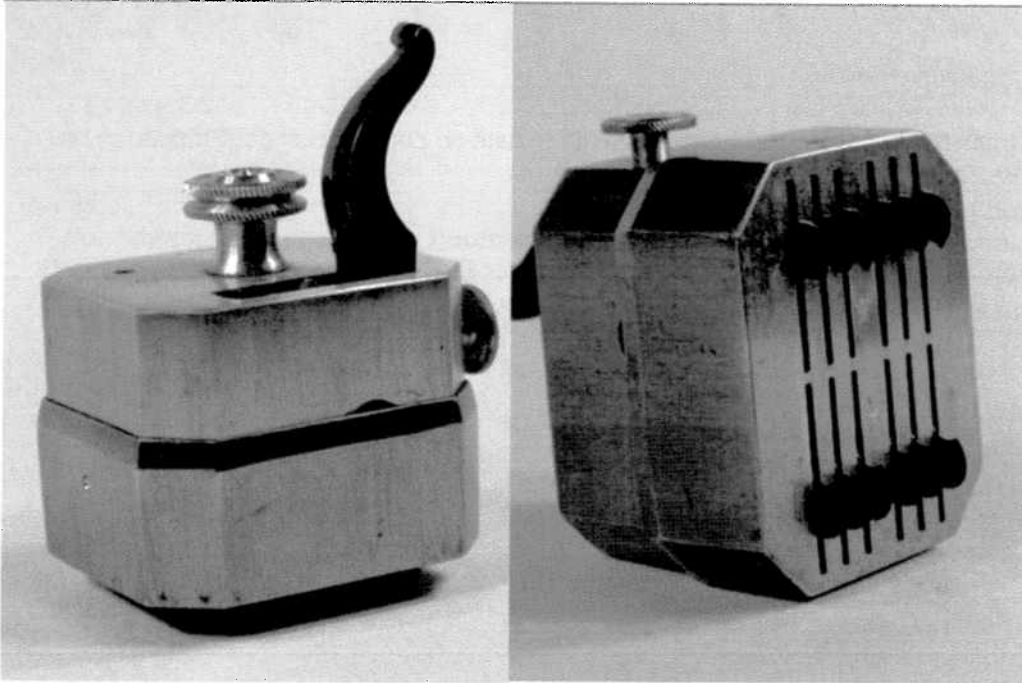
De hoogte (grootste maat) van beiden varieert tussen ca. 7 en 12 centimeter. Alle twee hebben op het smalste gedeelte een enigszins hoekige “doorboring”. Ook de versiering is identiek. Hebben we hier wel te maken met een stukje gereedschap of moeten we aan een siervoorwerp denken? We weten het niet! U wel? Reageert u als u wat opheldering kan geven.

Hans Rode

DAT IS DAT

Geachte redactie,

Graag wil ik de heren Rode, van Aken en Nederlof complimenteren met de gedetailleerde beschrijving van dit voorwerp. De ondergrond waarop dit voorwerp werd geplaatst is de huid van de menselijke onderarm. Het is een instrument dat vanaf de late zeventiende eeuw zeer veel werd gebruikt voor het aderlaten. Het kon door leken worden gebruikt: span de veer, zet hem op de arm, druk op de knop en Pats ! meteen 12 bloedende wondjes. Er bleven zeer kleine littekentjes van over vandaar de naam: scarificator.

(Red. Scarificeren betekent: aan de oppervlakte kerven, insnijdingen in de huid maken)

Het afgebeelde exemplaar is mogelijk in Engeland gemaakt, ergens aan het eind van de negentiende eeuw.

Met vriendelijke groet,

Anton Vos

Beter laat dan nooit

Geachte redactie,

In de Nieuwsbrief **Nr. 30 van April 2006** staat op pagina 56 onder Strippen of kranken? de vraag wat dit stuk gereedschap is.

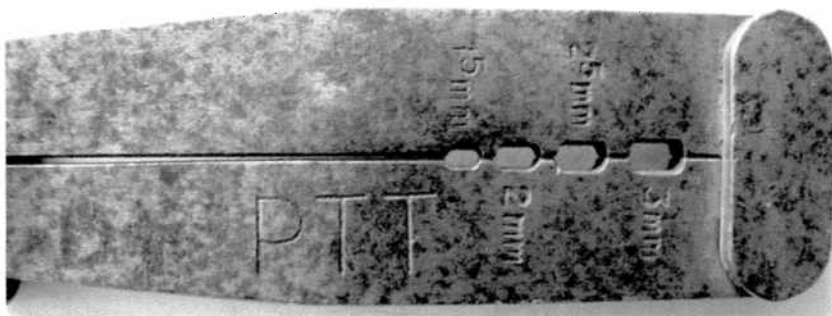
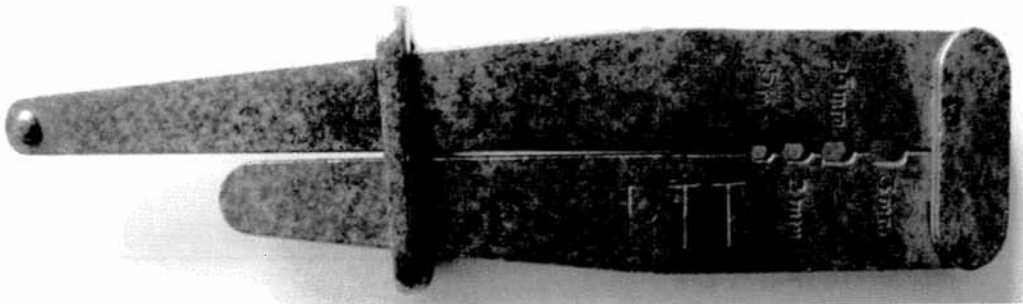
In het **Handboek voor de aanleg en onderhoud van lijnen** (bovengrondse telefoonlijnen) Uitgave van het Hoofdbestuur der Posterijen, Telegrafie en Telefonie te 's-Gravenhage 1937, staat op pagina 68 de Wringtang.

Een exemplaar van deze tang heb ik in mijn bezit. De aanduidingen op de tang spreken voor zich, de 'gegraveerde' DT staat voor Delft, een PTT afkorting. In de bijlage foto's van de tang en de tekst met platen uit het boek. Deze tang lijkt mij qua vorm en uitvoering veel op de tang in Nr. 30. Twisten van draad, ijzerdraad bij tuien of ander draad. Ik hoop hiermee weer een onbekend stuk gereedschap een plaats te hebben gegeven.

Met vriendelijke groet,

Bart van Lienden

Mantinge

Uit Handboek Voor de aanleg en onderhoud van lijnen (bovengrondse telefoonlijnen)

Uitgave van het Hoofdbestuur der Posterijen, Telegrafie en Telefonie te 's-Gravenhage 1937.

Voor het wringen van draadlasschen, welke door middel van lasch-buisjes in de geleiddra-den worden gemaakt, dienen wringtangen (fign 77 en 78), welke in twee modellen voor de ver-schillende draaddikten in gebruik zijn. Steeds is een stel van twee wringtangen van het zelfde model noodig. Voor alle soorten koperdraad verdient het aanbeveling de Arldlasch toe te pas-sen, waarbij gebruik gemaakt wordt van laschko-kertjes. Deze lasch behoeft niet gesoldeerd te wor-den. De goed schoongeschuurde einden van de te lasschen draden worden in het laschkokertje ge-bracht, zoodat zij even buiten het kokertje uitste-ken, waarna de lasch als volgt met behulp van twee wringtangen wordt gemaakt (fign 77 of 78).

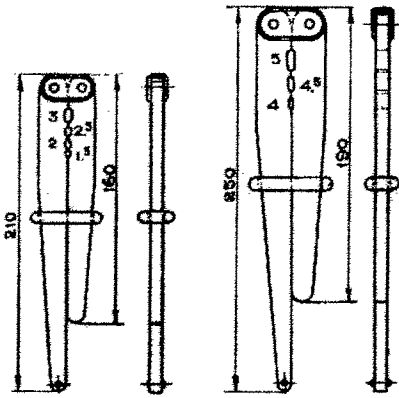

Fig 77. Wringtang.

Fig 78. Wringtang.

Een wringtang (de draaiende) wordt op het mid-den, de tweede (de vaste) beurtelings aan ieder der uiteinden van het kokertje vastgeklemd.

De draaiingsrichting van de wringtang moet bij het tordeeren van beide helften van het laschkokertje dezelfde zijn, opdat na voltooiing geen torsie in den draad is gekomen (fig 108). Het aantal torsiën en verdere gegevens omtrent de laschkokertjes zijn in onderstaande tabel vermeld.

De draaiingsrichting van de wringtang moet bij het tordeeren van beide helften van het laschkokertje dezelfde zijn, opdat na voltooiing geen torsie in den draad is gekomen (fig 108). Het aantal torsiën en verdere gegevens omtrent de laschkokertjes zijn in onderstaande tabel vermeld.

Fig 108. Arld-lasch.

Draaddikte	Lengte van het laschkokertje	Wanddikte van het laschkokertje	Aantal slagen per halve lengte van de lasch
in mm	in mm	in mm	
3	100	0,5	1 1/2
2,5	100	0,5	2
2	100	0,5	2
1,5	80	0,5	2

Indien in gevallen van storing ed geen laschkokertjes voorhanden zijn, mag bij uitzondering een torsadelasch worden gemaakt als voor ijzerdraad beschreven; deze wordt dan echter niet gesoldeerd. Door de verwarming, noodig voor het soldeeren, zou de koper-draad daar ter plaatse zacht worden en dus aan trekvastheid verliezen. Voor alle soorten koperdraad verdient het aanbeveling de Arldlasch toe te passen, waarbij gebruik gemaakt wordt van laschko-kertjes. Deze lasch behoeft niet gesoldeerd te worden. De goed schoongeschuurde einden van de te lasschen draden worden in het laschkokertje gebracht, zoodat zij even buiten het kokertje uitsteken, waarna de lasch als volgt met behulp van twee wringtangen wordt gemaakt (fign 77 of 78).

VRAAG EN AANBOD

Deze gratis advertentierubriek is bestemd voor niet-commerciële advertenties van en voor leden van de vereniging Ambacht & Gereedschap. Bestuur en redactie zijn niet aansprakelijk voor de inhoud van de advertenties. Inzendingen voor deze rubriek sturen naar het redactieadres: Rousseaustraat 23, 2037 EC HAARLEM, E-mail piet.hageman@hccnet.nl

Uitgave van de vereniging Ambacht&Gereedschap

Prijscourant figuurzagen

Op de najaarsbijeenkomst-2004 van de vereniging werd een antiek kistje geveild met daarin tientallen voorbeeldtekeningen voor figuurzagen.

Naast deze patronen was er ook een prijscourant waarin allerlei artikelen staan aangeprezen voor het figuurzagen. In dit uit 1883 stammende dunne boekje (24 pagina's) werd het figuurzagen voorgesteld als aangenaam en nuttig om de tijd door te brengen en geschikt voor "groot zoowel voor klein, voor heeren zoowel voor dames"

Het kistje met inhoud was ons welwillend ter beschikking gesteld door het

Sikkens Schildersmuseum te Sassenheim.

Zie voor een uitgebreid verslag in ons tijdschrift Nr.27. Het was een leuke gelegenheid om van dit boekje een facsimileheruitgave te laten drukken.

Ledenprijs: € 0,50

Niet leden: € 1,50

Exclusief verzendkosten

